

Naročnina doma na sküpní naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.
V inozemstvo 6 Din., ali z M. Listom, M. Ogracekom i kalendarom 8 Din. 50 para., letno 100 Din. Plačati se mora bar mesečno naprej.
Štev. položnice 11806.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi
hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.

Cena 0,10

G. Milač Simon prof.

Majstrova ul. 3.

MO

Maribor

Mali

oglasi do 10 reči 5 Din.,
više vsaka reč 1 D. 50 p.
Popust po dogovori.

„Če ste stanoli s Kristušom, iščite, ka je zgoraj, kje je Kristuš, sedeč na desnici božoj. Kaj je zgoraj, po tom hrepenite, ne po tom, ka je na zemli.“ (Kol. III. 1—3.)

To neso človeče reči, nego sam Bog je je dao zapisati, zato pa vkiniti ne morejo. Stanoti moremo. Telo? Ne. Nego duša. Duša pa misli i žele, guči i dela. Te duševne reči morajo stanoti z Kristušom. Naše misli morajo iskati tisto, ka je zgoraj, naše žele morejo ta leteti, naši guči se morejo tam obračati, naša djanja se morejo ta ravnati. Vse more zgoraj biti. Zgoraj je pa Bog. Na zemli ne smemo ostati z dušov, zadosta, ka je telo na njej, na zemli je greh.

Siromaštvo te stane, če gleda gor, bogastvo ravnotak. Siromaštvo vidi tam gor veliko bogastvo, če je tu doli vodila zadovolnost. Bogatstvo tam gori najde plačo samo v pravičnosti i smilenosti. Gde tevi nema na zemli bogastvo, ne najde gori mesta pri Bogi.

Kmet, obrtnik, trgovec, duhovnik, vučiteo, politik, držanik, diplomat, ob-

lastnik, podložnik, bogat, siromak, moški, ženska, mladi, stari, ali štokoli si, vsem poprek i vsakomi posebi je sv. Duh napisao zapoved: *Iščite, ka je zgoraj, to je iščite Boga*. Ga iščemo? Ki Boga išče, ga vsikdar najde. On se da najti, kajti obečala je Večna Vernost: *iščite i najdete*. Iskati ga pa moramo ne z telom, nego z dušov, te ga najdemo. Duša pa ma razum i volo. Razum more spoznati, ka Bog je i je plačnik vsega dobrega z večnim najemom, slaboga z večnov kaštigov. Vola pa mora iskati njegovo, štera je on sam, Najpopolnejše bitje. Naša vola si mora prizadevati, da bo ž njegovov kembole edna, da bomo Njemi kembole spodobni: v smilenosti, lübezni, pravičnosti, čistosti, treznosti i vseh jakosti. Tak se išče, tisto, ka je zgoraj, druge poti nega. Ki tak išče, je stano i najšeo Boga. Té Kristuša od mrtvih staloga sreča i ga z veseljom pozdravi: „Alleluja“.

veselje i radost, štero nam da Duh sveti.

Zato potrebujemo veselje, ka samoga sebe lejko premagamo! Sv. Evangelij nas s križom blagoslavlja, zato nas tudi vči na veselje, da ga lejko nosimo. Veselje nas sposablja na zatajivanje, na premagivanje i na odpoved. V lübavi goreče duše požrtvüvalne! Ne čüdimó se, ka ne skuznate oči i kisila lica, nego vedri pogledi prenesejo največ žrtev v življenji. Veselje je vretina žrtvi. Kak žalostno se nam vidi staro zidovje samostanov, kak megleni so njeni folaši i bi mislili, ka je tu sama žalost, britkost, pa tu je dom veselja, za štero svet ne ve. Kda človek odpove zatajivanji, premagivanji, odpovedi, kda postane samsvoj, nestrplivi, čemerasti do drugih, kda njemi je življenje nezno? Kda je otrüjeni, potrti, žalosten, kda je brez veselja, kda ne zna lübiti, nego samo sovražiti! Zakoj? Nema veselja.

Zato potrebujemo veselja, ar nas to sposobi na bouše ravanje, obnašanje z našim bližnjim, na lübv do bližnjega. Če smo pobiti, kak težko prenašamo druge! Največše breme življenja nam nalaga bratova roka. Če smo dobre vole, niti ne občütimo težav i nasprotnosti. Ali kakši smo sami i kakši smo do drugih, če smo slabe vole, nerazpoloženi, nervozni, kda nam primenküje dobra vola, veselje, lübv. Življenje nam je nezno, sami sebi smo nezno, ne trpimo i neprenašamo bližnjega. Dobra vola pa je dobro zdravilo. Nikaj ne pride neprav, kda nas najde v dobroj voli. Od vsakoga dobro misli, ne sodi, se ne pohüšuje, vse težave mirno spreme. Zakoj? Zato, ar veselje sija, radost segrevle naše srce, zato ar lübiamo.

Kak potrebujemo vsi vüzemskoga veselja, novoga sunca, svetlosti i toplote! Odkod prihaja to veselje? Iz pobožnosti, iz Svestev, iz Kristušovoga življenja! Kak raste naša duša, moč, življenje v njej, kda nas obišče tolažba, navdušenje, kak pešamo, če nas pohodijo sküšnjave, če hira v nas bože življenje...

Apoštol Paveo nam zazava: „Bratje veselite se i ponovno vam pravam, veselite se, ali veselite se v Gospodi!“ To veselje nam naj prinese Alleluja, da bo ž njega klilo novo življenje, da zamori klice smrti. Veselja potrebüje denešnji svet, čeravno ka si svetnoga i grešnoga privošči na mertercente, da ne pravimo, ka na tone, ali tembole potrebüje veselja v Gospodi.

Bože veselje, pridi, obišči naš i ne zapüsti nas!

Spodobna pitanja i za Novine.

Dr. Janko Šimrak, kanonik v Zagrebi vrejuje jako dober katoličanski dnevnik: *Hrvatsko Stražo*. Gđa se zahvali vsem tistim, ki so redno plačali list, stavi sledeča 4 pitanja na stare dužnike: 1. Jeli premislite, da je šuma vseh starih dugov tak velika na naročnini za Hrvatsko Stražo, da njeno neplačüvanje sigurno pripela Katoličanski Dnevnik v očivesno i naglo pogüblenje? 2. Jeli te mogli na svojoj duši nositi odgovornost za te i takše posledice, štere nastopijo za Katoličanski Dnevnik zavolo vaše nemarnosti? 3. Jeli te mogli mirno nositi na svojoj duši greh, da ravno zavolo vašega zaostanka na naročnini nemorejo dobiti delavci pri Katoličanskem Dnevniku, šteri se za nje noč i den žrtvüjejo, že nekelko mesecov niti one najmenše plače, štera njim je potrebna za zdržavanje gologa življenja? 4. Jeli te mogli nositi odgovornost zato, da list po teliki duševnih i vrednostnih aldovaj, šteri so za njega doprinešeni, vmerje samo zatogavolo, ar vi ne spunjavate do njega najglavnejše svoje dužnosti, da bi najmre plačali zaostano naročnino?

Dr. Šimrak zahteva, naj dužniki lista kemprle odgovorijo na ta štiri pitanja i naj pri tom pomislijo i to, kakše protivnike ma Hrvatska Straža proti sebi i kak so jo v toj velikoj borbi zapüstili ravno oni, šterim bi bila sveta dužnost, da jo podpirajo.

— Spodobna pitanja lejko stavijo tudi Novine na vnoge naročnike, ki nesamo, ka letos ešče nikaj neso plačali, čeravno že frtao leta trošimo na nje i za njihovo dobro, nego mamo ešče vnoge naročnike nazaj na prejšnja leta. Leto za letom je terjamo, pa njihov odgovor je: glüpomi dobro jutro, to je ne zglasijo se. Kak velika odgovornost pred Bogom ne podpirati te krščanskoga lista, gda milijoni delajo proti Bogi, krščanski list pa za Njega.

Rev. Charles E. Coughlin (pravi: Koglin).

42 leti star katoličanski duhovnik je v *Royal Oaki*, malom mesteci velike Severne Amerike v državi Detroit. Siromaških irskih delavcov dete je. Dobro pozna zato potrebe siromaškoga delavstva i pomagati šče tomi ne z krivimi, nego z pravimi navuki Kat. Cerkvi, šteri so razglašeni v dvojokrožnici „*Rerum novarum*“ od Leona XIII. i „*Quadragesimo Anno*“ Pija XI.

Gda je prevzeo po želi svojega püšpeka v *Royal Oaki* malo cerkvico, posvečeno na čast sv. Maloj Treziki i meo prvo predgo, je praznim klopam predgao. Kak goreči duhovnik, se je potožo dobromi pastiri, Ježuši. I te ga je poslühno. Dao njemi je miseo, naj prosí dovoljenje pri radiopostaji, da sme tam gučati, predgati. Lastnik radiopostaje v Detroiti, Fitzpatrick, njemi to dovoli. Po prvom govori je dobo že osem pisem. Ne meo niti deset predg, pa je že dobo sto pisem. Letos ga že poslühša treseti milijon lüdi. Predga od sred oktobra do sred maja. V ednom tjedni od 9—16. januara letos je dobo 600 jezero pisem, sledkar pa samo po ednoj predgi milijon i 125 jezero. Socialna pitanja razpravla v svojih predgaj, štere prle prečtejo njegov püšpek. V teh glasi Kristušov navuk od zakona i pobija krive navuke komunistov pa socialnih demokratov. Odločno i imenoma vöpoke tiste amerikanske pijajce, šteri delajo krivico siromaškomi narodü. Ne čüdo, če so vrgli bombo na njegovo stanovanje,

a Bog ga je rešo smrti na prošnjo sv. Male Trezike, šteroj na čast zida cerkev za milijon dolarov. Njegovih govorov pa ne poslüšajo samo katoličanci, nego tudi luteranje, židovje i celo brezverci. Tjedensko plača za radio govore 14 jezero dolarov. Pomaga njemi rešavati milijonsko pošto 120 hitropiscov, 40 tajnikov i sto deklic, štere razvrstavajo pošto. Vse te plača z milodarov, ki se njemi poklanjajo.

V svojih predgaj izjavlja, da Roosevelt vodi pravično borbo proti krivičnomi kapitalizmu za pravice delavstva, zato pa priporoča, naj ga vsi podpirajo. Njegova navadno reč je: *Roosevelt ali propast*. Naj tudi z djanjom pokaže, da ne guči v zrak, nego v srci nosi, ka govori, je svojim delavcom pri zidanji cerkve znižao delavni čas, plačo njim pa za 10% povešao. Ravnotak, kak to zahteva Roosevelt. Tak skrbi Kristušova Cerkv za siromaški narod po celom sveti. Istina, da za to ne ženja zahvalnosti, nego preganjanje. A ravno ta nezahvalnost najbolje svetlo pokaže na njeno nesebično, na njeno Kristušovo srce i tudi na grdobu nezahvalnoga sveta.

Po katoličanskem sveti.

Finska. Dva luteranskiva ministra i katoličanec dr. Dahlström Carl Jean so v imeni finske republike obiskali sv. Oča i so se njemi zahvalili za trojo reč: a) da je prvi priznao finsko republiko, b) da je pozdravo predsednika republike ob njegovej 70 letnici i c) da je odpro vatikansko knižnico finskim dijakom, ka so jo smeli rabiti za svoje včenje. Finska je povečini luteranska država, a katoličancom dovoli popolno versko sloboščino.

Državniki pri sv. Oči. V svetom leti je dosta ministrov pohodilo sv. Očo poleg drugih stojezerih romarov. Ti ministri so: Mac Donald i Simon z Anglije, Von Papen i Goering z Nemčije, Dr. Dollfus i Dr. Buresch iz Austrije, De Valera iz Irske, De Brayneville iz Belgije, Gömbös i Kánya iz Madjarske i Farley iz Amerike. Sv. Očo je obiskao tudi sin amerik. predsednika Roosevelta, čeprav je luteran.

Cerkv sv. Gundule v Bruxellesi, gde je ležalo mrtvo telo belgijskoga krala Alberta, je edna najlepših cerkvi na sveti. Zidala se je pred 700 leti. V bližini cerkvi je lep spomenik Bouillona Gotfrieda, voditelja križarskih bojn. Sv. Gudula je za vero Ježušovo pretrpela mantrniško smrt. Slikajo jo, ka drži v rokaj posvečnjek. To pa zato, ar se od nje pripovedavle, ka je sveča sama od sebe vgasnola, ali se vužgala tak, kak je svetica želela.

Knige od vseh semenišč sveta je v Rimi izdala kongregacija za semenišča. Več semenišč ma tudi sliko v knigi. Z naše države ma sliko djakovskovo veliko semenišče išentvidsko malo semenišče pri Ljubljani. Kniga je jako zanimiva.

Stojezero mladencov je v Polskoj združeni v Skautskom društvi. Vodi jih 450 duhovnikov v pravom katoličanskem duhi. Gđa so ruski boljševiki napadnoli Poljsko, je 15 jezero katoličanskih skautov šlo za duhovnikom Skorupku Ignacijom, svojim voditelom, ki je križ držao v roki, v boj proti sovražnikom Kristušove vere. Če nega katoličanskih Polakov, bi dnesden boljševizem divjao že po celoj Europi. Polakov, polske mladine gorečnost za Kristušovo vero ga je strla.

Med svetice je spisana Bl. Redi Marjeta Terezija presv. Srca Ježušovoga, karmeličanka, štera je l. 1770 vmrla na Španjolskom. Bog je njeno, sveto življenje potrdó z čüdami.

NEDELA.

Vüzemska nedela.

Na spomin 1900 letnice svoje križne smrti, Gospod Ježuš, po svojih svetih ranaj reši grešni svet!

Evangelium sv. Marka XVI.

Vu onom vremeni: Maria Magdalena, i Maria Jakobova, i Salome, kúpile so začimbo, da bi pridóce namazale Ježuša. I krotó rano prvi den sobote pridó k grobi, gda bi že zišlo sunce, i zgovarjale so si med seboj: što nam odvala kamen od dver groba? I nazaj gledajoče vidile so odvalani kamen: ar je bio jako veliki. I notri idóče vu grob, vidile so mladenca sedečega z desne strani, oblečenoga vu belom gvanti, i strašile so se. Šteri njim veli: ne bojte se: Ježuša iščete Nazarenskoga, raspetoga: gori je stano, ne je eti: ovo je mesto, gde so položili njega. Nego idte, povejte Vučenikom njegovim, i Petri, ka pred vami ide v Galileo: tam te ga vidili, liki vam je povedao.

*

Po strašnih i žalostnih dogodkaj velkoga tedna, je vüzemsko jutro tisto, ki prinaša nove, svetle i tople žarke veselja. Ne žarke, sunce, svetlo i toplo sunce, ki zasija sveti, vsem lüdem i narodom. Alleluja! „Gor je stano, ne je tü...“ zaspevale so duše iz predpekla, ki so sprevajale Kristušovo dušo v grob, v njegovo bože telo: „Alleluja, alleluja“. „Vstao je...“ Kakšo veselje je občütila mati Marija! „Radüj se Kralica nebeska...“ Kakše veselje majo apoštoli i vsi verniki...

Alleluja! Veselje i radost nam prinaša jutro vesele Alleluje! Veselje potrebüje naše srce, novo, friško, bože veselje! Veselje potrebüje posebno dnesden, novo, friško, potrebüjemo bože veselje, veselje v Dühi Svetom, štero etomi sveti tak jako fali! Veselje potrebüjejo s križom obložene duše, veselje žalostne i potrte duše, veselje ranjenje duše, veselje potrebüjejo betežne duše. Novo i friško bože veselje potrebüjejo vojsküvajoče duše... Kde je Bog, tam naj bo tudi veselje!

I to pa zato, ar veselje je moč ne pa žalost, slabost. Veseliti se pravi čütiti moč, klico življenja, žalostiti se pravi slabeti, hirati, vmirati! Veselje je zdravje i ozdravljenje, žalost pa nas betežne včini. Življenje, dobra vola, veselje hodijo roko v roki, smrt pa z žalostjov i britkostjov! Vse ka nam je dobro, prijetno, vse, ka davle rast, ka bogati i množi, vse zednim razveseli, vse pa ka prazni, pobija, siromaši, zednim žalosti. Nega jakosti moči, če nega veselja. Duhovno življenje, spunjavanje stanovskih dužnosti, sto i sto v vernosti i skritosti včinenih dobrih činenj, za štere zna samo Bog, za lübezen do sebe, lübezen do bližnjega, za vse to potrebüjemo

Povrno se je luteranski vudenjak Dr. Herbert E. Corry, predsednik biološkega zavoda na newjorskem vseučilišču v Ameriki, na katoličansko vero. Iz življenja živali, štere je preiskavalo, je spoznal, da je Bog i je tisti, šteroga glasi katoličanska vera.

Katoličancov v Grčiji je 50 jezero. Ovak so Grki vsi pravoslavni. Pravoslavni popi i tudi oblast delajo največje zapreke katoličancem grškega obreda, da pa njihovo število li raste. Pač Kristuš zmaguje.

Katoličanskih šol v zjedinenih državah Amerike je 10594. Profesorov ali učitelov na njih je 83212, šolaškov, ali šolarov, učencov, pa dva milijona 582 jezero. Državi po večini siromaki katoličanci teške milijone prišparajo z gordržavanjem katoličanskih šol.

Kardinal Faulhaber, Kristušov junak. V Nemčiji se širi nova poganška vera, štero širi i podpira narodno-socialistična vladna stranka. Druge stranke itak neso dovoljene. Ta nova vera je zavrgla Kristuša i vpelala staro nemško pogansko vero, mešano z nešternimi krščanskimi istinami. Nadškof v Münchenu, kardinal Faulhaber odločno brani pravice Kristušove vere. Predgao je v cerkvi za obrambo staroga zakona Sv. Pisma, šteroga je zavrgla nemška vlada. Šteli so ga zapreti, a Hitler je prišlo z Berlina v München i prepelal aretacijo. Nato so strelali na odločnega starčeka, a Bog ga je občuvao. Proti vladnim i protiverskim zakonom junaški kardinal etak piše v pastirskom listi svojim vernikom: „Katoličanski püšpecje, naslednicje apoštolov majo sveto dužnost, da glasijo krščansko vero, da delijo sveta svestva, da včijo nadnaravne istine Jezusa Kristuša. Oni to morajo delati med vsemi narodi, morajo zato to delati“ tudi v javnom društvenom življenji. *Kda Jezus Kristuš pravi „morate glasiti“, nikša sila na sveti ne more zapovedati: „Morate tiho biti“.* Tak gučijo Kristušovi junaki.

Krlevska zahvala. Belgijski krao, Leopold, se je z toplimi rečmi zahvaloval sv. Oči za blagoslov, šteroga so te poslali njemu, kralici i državi Belgiji.

Med blažene je spisani Claret Anton Marija, nadškof (eršek) v Santiagi, na otoki Kuba. On je nastavo misijonsko družbo Nevtepenoga Poprijetja. Najsprosi mir svojoj nemirnoj domovini Cubi!

Nedelska šola.

Senje za peneze.

Tisti časi so že daleč za nami, kda so si družine same pridelale vse potrebno doma. Dnes niti država nema vse potrebščine doma. Radi pijemo kavo: ta pride iz Amerike. Radi se oblečemo v pošteno obleko, štero napravijo iz pamuka (iz bombaža). Bombaža tudi nemamo doma, dobimo ga iz tujine. Dečki radi majo bicikline, šivilje šivalne mašine, bogatini dobre avtomobile. Vse to pride iz tujine. Kak? Naš trgovec ide v tujino, tam kupi doma potrebno blago i jo doma z dobičkom, ali z izgubov — kak že nanese dobra sreča! — oda. V tujini kupleno blago notri pelamo v državo, lepše pravimo, ka *uvažamo*, *mamo uvoz*.

Za uvoženo blago moremo dati, ali blago, ali zlato. Za bankovce tujina ne da nikaj.

Toda dale!...

Mi pa mamo tudi to i ono, ka pri naših sosedaj fali. Mamo les za Vogrsko, živino i pšenico za Italijo, sadje za Nemčijo itd. Po to blago pridejo tuji kupci, to blago vö pelajo, izvozijo iz države, mamo teda tudi poleg *uvoza* — *izvoz*.

Za izvoženo blago dobimo v tujini blago, ali zlato. Jasno je teda, da uvoz odnaša, izvoz pa prinaša zlato. Če več izvažamo, kak uvažamo, zlato narodne banke raste. Če je naopak, pa mamo od dneva do dneva menje zlata, menje penez, nemremo kupivati, ne odavati, gospodarsko življenje zmrzne, kriza, stiska je med nami!

Trgovec, šteri izvažaj, ali uvažaj, more menjati peneze. Če pride Itali-

jan po naše govedo, si more preskribeti naše peneze. Gde jih dobi? Na senji, gde peneze kupujejo i odavlejo. Takše senje se vrši v lepoj palači, na borzi. Mi mamo takšo borzo v Ljubljani, Italijani v Trst, v Rimi, Vogri v Pešti. Na borzi so odavalc i kupci. Če Italijani dosta blaga kupijo od nas, te morejo kupiti dosta dinarov. Na borzi je pa tak, kak na senji. Če je malo blaga, pa dosta kupcov, je blago dragše. Če je malo kupcov i dosta blaga, je naopak, te cene spadnejo. Tak je tudi na borzi. Velki izvoz prinese dosta kupcov za naše peneze, vrednost penez ide gor, zlato prihaja v državo, ali tuje blago, mi bogatimo. Če je velki uvoz, potem vrednost naših penez ide dol, zlato ide z države, siromaki postanemo.

Zdaj pa pomislimo, kak je te, če mi izvažamo na leto blago v vrednosti 500 milijonov, uvozimo pa samo za 100 milijonov. Jasno je, ka pride v državo za 400 milijonov zlata, ali blaga, naša bogatstvo raste. Tak pravijo, ka je v tom slučaju *naša trgovska bilanca aktivna*. To je dobro za nas. Kak pa te, če kupimo za 500 milijonov, odamo pa samo za sto? No, potem ide 400 milijonov vrednoga zlata, ali blaga iz naše države, 400 milijonov vrednosti nam fali, *naša trgovska bilanca je za 400 milijonov dinarov — pasivna*.

Pravimo, ka vsako leto pride 500 milijonov dinarov vrednoga zlata,

ali blaga v našo državo, to je, da je naša trgovska bilanca za 500 milijonov Din aktivna. Telko več dobrih penez mamo doma. Ljudje lejko kupujejo, tovarne, obrtniki lejko delajo, trgovine so pune kupcov, vsi smo pošteno oblečeni, vsi siti. Če pa penez leto za letom ide za države, je ravno naopak. Siromaštvo raste, jočemo, ka nas mantra stiska.

Dobro bi bilo za vse, če bi meli na borzaj same poštene kupce i trgovce. Ali inaki je. Kak nasenji se lejko zmenijo kupci, ka ne dajo več za kilo žive vage, kak samo 1 Din, ravno tak ma borzi se lejko napravijo takše nepošteno kupčije. Lejko se zmenijo trgovci, špekulanti, ka vütro drapnejo po dinari. Šteri so dogovorjeni, začnejo na glas pontijati dinare, eden falejšje kak drugi. Oni, šteri majo dinare, se prestrašijo, mislijo, ka je v našoj državi nekaj naopak, tudi oni silijo zdaj, ka bi kem prle odali, zamenili svoje dinare. Na te način vrednost penez ide dol, šteri so si vkup zgučali, natiroma spokupijo po fal ceni dinare i v ednom dnevi so zaslužili žmetne jezerke, pa brez dela, s samov vkanlivostjov. Takše nepošteno kupčije i spodobne „špekulacije“ so mogoče na senji penez, na „borzi“, zato ma država sto i eden vzrokov, da pazi na to, ka se godi na borzaj.

Je ešče edno mesto, gde more meti država svoje oči, od toga mesta pa prišestno nedelo. — L.

Podpore Agrarne in gospodarsko-podporne zadruga v Črensovcih 1. 1933.

Agrarna in gospodarsko-podporna zadruga v Črensovcih je 1. 1933 v smisli svojih pravil sledeče podpore razdelila svojim članom:

1. V gotovini 3147 Din 50 par.
 2. Pri naročitvi 150 q otrobov, pri vsakom metri 15 Din. cenej kak je bila dnevna cena, to je 2250 Din.
 3. Pri naročitvi 5 vagonov kukorice, meter 30 Din. cenaj od dnevnne cene, je 15000 Din.
 4. Pri 2050 kantaj slatine pri vsakoj 50 par cenej kak je bila dnevna cena, je 1025 Din.
 5. Pri 10 q mesa pri kili 2 Din. cenej od dnevnne cene, je 2000 Din.
 6. Pri premogji 150 Din.
 7. Pri drvaj, deskaj, lataj, skradnjekaj 2500 Din. Ravnotoliko je pustila tudi Hranilnica i posojilnica v Črensovcih, ar obe skupno mata šume.
 8. Pri vapni i cementi 400 Din.
- Vu brez plačnih foringaj 800 Din. To so tak zvane gmotne, vrednostne podpore, štere v skupnom zneski po-

kažejo *svoto od 27872 Din. 50 par.* Poleg te gmotne podpore je zadruga nudila tudi moralno, jakostno podporo s tem, da je vse pritožbe članov sprejemala, je zagovarjala i pri oblasti se zavzemala za njihove pravice. Vse to je napravila brezplačno pa ešče poštino je plačala od vseh vlog.

Letos bo zadruga v gotovini razdelila okroglo 8800 Din. Obresti narasle do 1. 1934. jan. 1. se razdelijo tak vse. Odračun se samo za poštino i za vodstvo pisarne potrebna svota.

Gda to naznanjamo cenjenim kotrigam, je opomenemo na edno reč. *Zadruga je s svojimi borbami dosegla nizke cene pri agrarnoj zemlji, štere so našemi ljudstvi prihranile okoli stotilijon dinarov. Te dobrote naj nikdar ne pozabijo člani! Naj bodo vsi zahvalni! Nezahvalnost je najgrša reč pred Bogom i vsemi poštenjaki! Dužna zahvalnost pa stoji v tom, da kotrige kre zadruga vödržijo i ešče druge k njej pridobijo. Cela Slov. Krajina ma najmre hasek od nje.* Vodstvo.

Takše Sokole vsi želemo.

V Trapanji v Dalmaciji sta pristopila dva duhovnika k Sokoli, Makjanič Anton i Dr. Subotič Nedelko. Te drugi je ednoglasno zvoljen za predsednika odbora za zidavo Sokolskoga doma. Splitska cerkvena oblast je prosila pojasnila od dva duhovnika i je dobila odgovor od samoga Sokolskoga društva v Trapanji, v šterom to povdarja, da „*stoji na krščanskem stališču, je za versko vzgojo mladine, nema nikaj proti navuki kat. Cerkve i je proti krivim veram*“. Cerkvena oblast je dobila še pojasnilo, da starosta toga Sokolskoga društva kotrige opomina na vüzemsko spoved i sam je prvi pri spovedi, da Sokoli čuvajo boži grob i se brigajo, da se posebno veliko-

petešnje procesije kem dostojnej vršijo. Zato Cerkvena oblast dovoli, da dokeč de takšega duha to Sokolsko društvo, sme v njem delati Dr. Subotič Nedelko, kat. duhovnik. Mi pride-nemo, da je to dalmatinsko Sokolsko društvo po duhi nekdašnje Orlovsko društvo i srečna bi bila država, če bi v vseh Sokolskih društvaj spunjavanje verskih dužnosti bilo zapovedano i ka nišče ne bi smeo biti pri Sokoli, ki ne bi hodo po nedelaj k sv. meši, ki se ne bi spovedavaj i prečiščavaj, ki ne bi molo v svojoj družini, pač ki ne bi živo pravoga krščanskog življenja. Gda se to zgodi, bo Sokol najmočnejše društvo na obrambo movine, ar jo Bog bo ž njim brano.

Od naših v tujini.

S. Bethlehem. Naglo je vmro Šiplich Ludovik, mesar. Pokojni je že v mladosti zapüsto rojstno ves Vanečo i se preselo v Ameriko. Smrt ga je doletela v 42 leti starosti. Gda je šteo sesti na avto, srčna kap (boži žlak) ga je zadela. — Evangeličansko spravišče je obdržano v slov. evang. cerkvi sv. Ivana, na štero je prišlo petsto vernikov z luteranskimi pastori. — Zdala sta se v evang. cerkvi Zakoč Števan i Vogrinčič Lina. (Am. Slov. Glas).

Pozdrav pošilajo: Ficko Mihael, La Terzeziere, Francija. Piše, da so

njemi naši listi, posebno Marijin list z Ogračekom na veliki duševni hasek i zato žele vsem, ki ga pišejo dugo življenje. — Gerič Rozalija, Simencourt, Francija, iz Gor. Bistrice. Piše, da je bila nemirna i tužna, dokeč ne dobila Mar. lista. Zdaj je pa potolazena po njem. Ga lejko čte, ar ne išče svečkoga veselja, on njej je veseljje. Vsako nedelo ide k meši i večernici pa to vsaki lejko včini, ar je vsakomi samo domače delo zapovedam pri hiši, ne pa zvünešnje. Majo samo ednoga duhovnika, ki v dvema cerkvoma opravljajo božo službo. Narod je dober. Nega praske kak doma, gde se duhovniki teliko mantrajo, pa li

se tepe mladina po noči okoli. Tam toga nega, niti bitja, niti manjosti. Vsi so skrbni i složni v lübezni. Genlivo je gledati bogate kmete, kak pridejo vkup z svojov odrašenov decov v cerkev, sedejo vkup i pobožno molijo. Tam nega nikdar nereda v cerkvi. Kraj je valoviti i jako roden. Pova se pšenica, krumplin, oves i kukorica, žita malo. Gnojijo z umetnimi gnojili i narod je vüčen v kmetijstvi. Dosta se lejko navči od njega. Pšenico zamenijo s krühom, šteroga njim pek vozi vsaki den, z cukovicov i ovsom krmijo krave, štere od te krme obilno dojijo. Z sladkoga mleka se vkraj vzeme vrenje napravi zmočaj, po šteroga pride motor i ga odvažaj. Jako dobičkanosno gospodarstvo. Vremen je milo, ne močna zima niti prevroča letina, blüzi je morski rokav, ki veže Francijo z Anglijo. Svetoga Donata prav goreče častijo i njemu na čast se oblüzavle vsako leto skoz tri tjedni pred njegovov kostjov sv. meša z večernicami. Prle je zmirom toča tam vse pobila. Zdaj že 20 let je ne bilo, pač odtistimao, kak se je sv. Donat začeo častiti.

Inšpekcija dela.

Inšpekcijo ali pregledüvanje dela predpiše naš državni zakon. Namen toga zakona je, da država nosi pazko na delodajalce, naj delavcom ne delajo nikše krivice. Prle je socialno ministerstvo pošilalo vü pregledüvače i je plačüvalo, zdaj je pa prevzela te poseo banovina. Jako pameten i pravičen zakon, šteri bi se tudi pri nas mogo izvajati. Mamo razne fabrike: za dežnike (marele), kolbase, spodnjo obleko, opeko (cigeo), mamo na jezere sezonskih delavcov v Slavoniji, Baranji, Banati i Bački, šterih nikdar nišče ne pogledne i je ne opita: maš kakšo pritožbo? Dozdaj je samo 5% pregledeno od obratov, štere mamo v Sloveniji. Nega prej kredita, penez. Mi pa odgovorimo, da naj se da brezposelnim izobraženim lüdem podpora, pa bodo dragevole pregledali vse delavske obrate za to podporo, pa bodo pomagamo dvojim: njim, ki ne slüžijo nikaj i delavcom, da se njim nede godila nikša krivica.

Pisma naših z tujine

Hamilton, Ont, Canada.

Velečastiti g. in naš duhovni pastir!

Iz srca lübezni Vas pozdravlam i vam želem, ka bi Vas to moje pismo že zdravij gorinajšlo. Žalost me je obišla, gda sam čteo v Novinaj, ka ste betežni; ali z nova sam se razveselo, da sam v drugij šteo, ka ste že malo boši. Želem Vam od lüboga Jezusa i Marije, naj Vam podelita lübo zdravje, ka bi ešče vnogo let nam mogli to lepo čtenje širiti, a nas pa naj blagoslovita Jezus i Marija, ka mo se mogli po njem ravnati i si spraviti ž njim lepo, srečno večnost. Na dale Vam dam znati, ka sam hvala Bogi zdrav, pa delam tudi spoj pa mogoče mo si ešče letos z rečmi gučali. (Naročnino i podporo sprejeli. Bog plačaj. Vr.)

Vinčec Jožef, z Trnja.

— — —

Bar Le Due, Francija.

Predragi g. vrednik Novin ino M. lista!

Zahvalim se vam na vašem lepom čtenjej v M. listi i Ogračeki pa v Novinaj, štero me strašno razveseli kak i vsako nedelo beže reči sv. evangeliuma, ar ne čüjem tü svojega maternoga jezika, sam sama Slovenka tü. Nablüzi nega našega človeka, zato me tak veselijo domači listi. Bila sam v božnom mestu. Mariji se zahvalim, ka me je rešila i pomogla v dobro mesto, v zavod, gde idem na tjeđen 3-krat k sv. meši, se večkrat lejko prečistim, spoved pa opravi nemški; v zavodi mamo kapelo. Spravila sam slüžbo 3 deklam, dve ta v zavodi, i na poli v lejkom deli. Vložila sam prošnjo tudi za 4 moške i so mi obečali na prefekturi, da dobijo mesto. Pozdravlam celo beltinsko faro, moža z detetom, mater i bratjo. Z možom na skorajšnje videnje! (Je že v Franciji. Vr.)

Jerič Marija z Gančan.

Mamika je tužna bila.

Mamika je tužna bila . . .
Objokavala je Sina, . . .
Ki medužnoga so slekli,
Vse razbitoga privlekli
Na goro Kalvarijo . . .
Da na njej ga križajo.
— Za tri dni se spremenilo
Lice njeno tužno-milo.
Mamika je vsa vesela
Sina živoga objela . . .
Angelov nebeskih grla
So na pesem se odprla:
Alleluja, On žive,
I več nikdar ne vmerje.

Srčen.

Bistrički Ferko:

Vüzenska molitev.

Jožek je senjao z napou odprejimi očmi. Nej se je mogeo ščista prebiditi. Snočkar je skleno, ka gjes zaran stane. Nego sejalo se jemi je nekaj tak lejpora, ka je nanč nej šteo ka bi se prebiudo . . .

Grobna tihota je bila v cerkvi. Nišče se je nej skašlao. Tü pa tam je kakše dete jecknolo, pa mati ga je stisnola včasi na prsi i jemi z rokov pokrila vüsta.

„Ps—s—t! Tih—o!“ jemi je šepetala. „Bogec do te bili, či ne boš vrli.“ — — —

Jožek je stao ščista pri glavnem oltari. Dečkeci njegovij let so vsi klečali i lükali prek gatra, ka se godi pred oltarom. Dühovnik so klečali na prvoj stubi. Iz lejpe, srebrne kadilnice, štero so držali v rokaj, so se zdigavali beli oblaki dima, ki so zgoraj pomali odišli narazno. Vüsta so jim trepetale v molitvi, pogled pa je bio vtopljeni v kep, šteri je stao na oltari.

— Kristuš. — Obraz njemi je bio obdan s svetlobov. Oči pa so do brotno gledale na lüdstvo. Njegova vzdignjena desnica je naznanjala veselo vest. V levici je plahütala bela zastava. Iz odprejte strani se jemi je po belij prsaj pomali spüščala debela kapla — krv in voda. —

„Kristuš je od mrtvi gori stano.“ Orgole so zaigrale — zvonovje zazvonili i cela cerkev je dala düška svojimi veselji:

Zveličar je od mrtvi vstao,
Ki je za nas smrt prestao
Aleluja, aleluja, aleluja.

Zdaj je nastanola takša tesnoča v cerkvi, da je Jožek nej mogeo več vzdržati. Šteo se je prebiditi. S silov je odpro ščista zimice in kak da bi ga što lüčo, je skočo po konci. Gledao je nekaj časa okoli sebe. Opazo je, ka je nej v cerkvi.

Zaspao je. Snočkar je mami oblübo ka gjes v kmeče stané. Lizika je šče spala v koti. Velki kaput, s šterim je bila odeta, je nekelko zbrsala s sebe. Mati so že vö odišli delat. Nekaj so štohal v peči pa so tak vdarili z börkami v lunec eli ka, ka se je Lizika nemirno obrnola.

Jožek si je potegno lačice na sebe i potüo pritisno na kvako. Bojao se je ka bi ga mati čüli. Da je skočo mimo kühnje, so mati bili pri gnjeni nad ognjiščem. V peči je jako gorelo, kajti odsev plamenov jim je trepetao na lici.

Mrzlo jütro. Cela ves je šče bila zajeta v globokom spanji. Nad občinskimi akacijami pa je bio potegnjen sveteo pas — nebo je začnolo žareti.

Od Müre je prihajao pritajen šüm. Mlini so stali i voda se je zaganjala v zapore. A razkačeni valovi so se ščasoma pomirili i opet so nadalüvali svojo pot. Toda samo šepetajoč. Sramüvali so se svoje predrznosti. Ladje, ki so bila privezane za vrbačo, so se stisnole k brejgi.

Mir — — —

Narava je počivala i svetila najvejši Gospodov den — goristanenje — vüzem. — — —

Jožek je bežao proti vüzmenki. Malo se je šče kadio kres od snočkar. Dim, ki ga je težila rosa, se je plazo po zemli pod brejg, nato v Črete med grmovje, gde je že raseo mladi šar. Srce jemi je strepetalo. Začüto se je prostoga, lehkoga, šteo

se je vzdignoti v višino, gde je šče medlo svetila zonzjanska zvezda. Šteo je tam pozdraviti Kristuša, ki je stano od mrti . . .

Gledao je proti nebi, nej je mogeo dele. Skleno je na prsaj roke i namali trepetao. Düša se njeni je napunila z neizmernov srečov, srečov ino hrepenenjom, štero človek čüti, ka se je sprostio vseh ovir in stegüje roko po končnom cili.

Pripogno je koleno i poklekno na križopotje.

„Jožek!“

Jožek se je prestrašo. Pogledno je nazaj. Mala Lizika je stala za njim i ga gledala z lepimi, malimi očmi. Njeni rjavi lasje so bili nepočesani in spüščeni prek čela. V belo robatičici kak je šče spala, je pribežala za njim. Sklenila je rokici i ga milo poglednola, kak da bi štela praviti: „Jožek, ne smeš me kregati — jaz sam

tüdi prišla molit.“

Bila je kak mali angelec.

Jožek jo je gledao nekaj trenutkov.

„Na trato moreš pokleknoti“, je pravo v zadregi.

Lizika je pokleknila i molila sta. Pobožno i iskreno! Sestrica je pomali i okorno ponavljala za Jožekom reč za reč . . . „Zdrava Marija, milošče puna, gospod je s Tebov . . .“ „Lizika, zdaj pa küšniva trato,“ se je obrno Jožek k Liziki, da sta zmolila.

Vroče lampice so se doteknole mrzle rose i bila sta srečniva v Bogi.

Narava je počivala i svetila najvejši Gospodov den, goristanenje — vüzem. —

Samo dim, ki ga je težila rosa, se je plazo po zemli pod brejg, nato pa v Črete med grmovje, gde je raseo mladi šar. . . .

Daj odgovor na to!

Kristuš, večni Bog, za koga živeti moraš, ar si za to stvorjen i rešen po njem, ti je krščenik, povedao v evangeliumi dve priliki, šterivi sta samo tebi povedanivi. Prva se glasi od gorčičnoga, ali muštarskoga zrna, druga od tri drevenke mele, štero je kvas popolnoma prevkaso.

Ti si gorčično zrno, malo bitje, ki se komaj vidiš na sveti, a zrasti moraš vu veliko drevo, štero da zavetije pticam i senco trüdnomi potniki. Te zras je tvoja lübezen. V tvojoj lübezni se more senčiti tvoj otrüjeni brat, tvoj trpeči bližnji. Na tvojih vejaj moro gnezdit, spevati ptičice, to je draga mladina. To ti je prva düznost. Zrasti moraš vu veliko lübezen do siromakov i mladine. Do siromakov, ar Kristuš hodi v njih po sveti, do mladine, ar so lüblenci njegovi. Nikdar ne sreča Kristuša, ki je večna radost, ki nema rad njegovih siromakov i nikdar ga ne stisne na svoje Srce, ki püsti mladino bloditi. Odgovori, si že takše drevo?

Pa ne samo drevo iz gorčičnoga zrna, tüdi prevkasheno testo moreš biti. Mela si ti, kvas je Kristuš. Celi se moraš prevkasiti. Celi. Ne na pol,

ne na tri frtale, celi moraš biti s Kristušovim kvasom, ž njegovimi navuki prevkashen. Če nesi to testo, nesi nikaj. Če nesi to testo, si brez cila na sveti, si žuti list, ki te veter vrže gda na streho, gda na cesto, gda v blato, gda med rože. Veter te meče, ti nikaj ne računaš. Celoga te mora Kristuš prevkasiti. Na senji, na vulici, v politiki, pri agrarnoj zemli, v krčmi, pri časopisaj, v trgovini, pri dobičkaj, med delavci, med gospodov, pred oblastjov, vsikdar i vsepovsod celo Kristušovo testo moraš biti. Vsikdar eden, kak je Kristuš vsikdar eden. Vsikdar pravi krščenik, celi katoličanec. Nikdar polovičar. Nikdar v pogodbi z Bogom i svetom, z dobičkom i večnim zvüčanjom, častjov lüdi i častjov božih čednosti. Če de celi svet noro za slobodomiselstvom, liberalizmom, komunizmom, socializmom i drugimi krivimi navuki, Kristuš ne bo ž njim. Kristušovo testo tüdi ne. Kristuš se pa ne da deliti, ne moreš se ti tüdi i nišče ne. Če se pa deliš, več ne si Kristušov. Daj odgovor, jeli si celi Kristušov? vsikdar? vsepovsedi? Če ne si celi, te sploh ne si njegov.

Po kom se ravnaš?

Vüro sam vzeo v roke pa jo držao proti sunci. Sunce jo presvetilo i se zasmehalo. „Vüra se mora po meni ravnati, ne jaz po njej“, mi je odgovorilo i dale svetilo i naprej segovalo. Vüra si ti, človek, ki tiktakaš, dokeč se ne staviš. Stavi te smrt. Tiktakaš, ideš pa samotak, če si gorpotegnjena. Nepotegnjena, nena-ravnana vüra je mrtev predmet. Na zvünaj je vüra, ne hasni pa nikaj. Namena svojega ne dosegne. Pa čeravno si navio vüra, a ne jo dobro zravnao, ka ti pomaga? Tiktaka toti, kaže vreme, a ne pravo. Vüra mora biti navita, dobro naravnana po sunci, te i samo te je za hasek.

Vüra si. Sunce je Kristuš. Nede se on po tebi ravnao, ti se moraš po njem. On te mora naviti, on te mora zravnati, te boš pravilno tiktakala, te boš pravo vreme kazala, te de tvoje življenje istina. Ovak de laž. Laž je tistoga življenje, komi ne sveti Kristuš, koga ne vodi Kristuš. 1900 letnico našega odrešenja smo dovršili. Kristušovi smo mogli postati. Njegovi v mislaj, njegovi v djanji. Ki ne misli

na Kristuša, nede gučao od njega; ki pa nede gučao od njega, nikdar ne bo delao za njega. Po Kristuši se moramo ravnati. Kristuš se po nas ne bo. On je cio, za šterim moramo iti mi potniki.

Se po njem ravnaš? Ti on sveti ali kakše medlo družstvo, v šterom nega njega? Zablodo si, če se družiš z takšimi, ki sv. meše ne poslušajo, ki k spovedi ne hodijo, ki ne molijo, ki bližnjega oškodijo, naj sebi pomagajo, ki Cerkev blatijo, Kristušove navuke smešijo, štokoli so, kajkoli so! Blodiš. Si vüra ne navita. Pa te šče želeš, da bi se sunce po tebi ravnalo? Sunce je edno, ono, samo ono ravna vüre. Kristuš je to sunce. Samo on ma pravico ravnati. Koga on ne ravna, je že obsojen: „Ki ne verje, je obsojen“ (Jan. III. 18) so njegove reči. Njegova vera je katoličanska i je samo edna, kak on samo eden. K njej se ne more nikaj pridjati, od nje se ne more nikaj odvzeti. Odgovori, krščenik, po kom se ravnaš?

Zgodovinska pot Slovincov

Vsakšemi narodi je določena posebna naloga, štero more spuniti samo té, če jo dobro čüti i jo razmi. To pa je mogoče samo, če pozna samoga sebe, i svoje moči, to pa more spoznati iz svoje preminočnosti. Poznanje njegove preminočnosti i njegove domovine njemi vlewa moč, da more zvršiti težke naloge, zednim pa tüdi prepotrebno lübezen do svojega naroda i delo za njega. Slovenski narod je mali narod, šteri se nemre oponašati z velikimi i slavnimi deli v preminočnosti, je zato potrebno, da spoznamo njegovo notrašnjo zgodovino, ki je zgodovina kmetiskoga lüdstva.

Najbole značilno za zgodovino vseh narodov je dejstvo, da se pojavijo v zgodovini z vekšov organizacijov, v šteroj zavzemajo prvo mesto odličnejši lüdje — plemiči (nemešnjajce). Tak so meli tüdi Slovanci v dobi, gda so se preselili iz svoje predomovine onostran Karpatov na svoje zdajšnje ozemle, štero je bilo v začetki dosta vekše od denešnjega, svoje domače plemstvo, štero je bilo predstavitel i zastopnik slovenskoga lüdstva. Gda so pa Slovenci prišli pod nadoblast Frankov, so začnoli ti pošilati med Slovence svoje nemške grofe, šteri so spodrinoli slovenske plemiče

i vplivali na nje v telkoj meri, da so se tej ponemčili. Gda je prišeo deo Slovincov, to so panoski Slovinci, šterim so pripadali tüdi Slovinci v našoj krajini, pod nadoblast Vogrov, so tej pravtak naselili med njimi svoje plemenitaše i njim dali velka zemlišča, štera so meli do denešnjih časov. Tak je v srednjem vekü fundament slovenskoga naroda kmečki stan, šteri pa živi pod tujim narodom i dela za tujega gospodara. Dokeč je kmet plačüvao svojimi gospodari dačo v svojih pridelkaj i njemi slüžo določeno število dni v leti, je bilo stanje za njega ešče zadosta vgodno. Gda se je pa začno penezni promet, so začnoli plemenitaše od kmetov namesto žita i drugih pridelkov zahtevati penez i tak se je stanje bistveno spremenilo. Graščaki so zahtevali zmerom vekše dajatve i zmerom vekše slüžnosti od kmeta, šteroga stanje se je proti konci 16. stoletja jako poslabšalo, posebno šče zavolo törskih napadov, šteri so se ponavljali skoro vsakše leto i celo večkrat na leto. Törki so pridrli na slovensko zemlo, pokradnoli, ka se je dalo, odpelali s sebov v robstvo ženske i deco, ka pa so ne mogli odnesti, so požgali i vničili. Kmetje so mogli v toj stiski graditi graščakom močno obzidje, plačüvati posebno teško dačo za vojsko proti Törkom, vtrdjavati mesta, sami pa so bili izpostavljeni törskej nasilnosti i krvoločnosti. Tak je postajalo stanje kmetiskoga lüdstva zmerom bole težko pa žalostno. Ne samo nekrščanski Törki, liki tüdi njihovi krščanski gospodarje so je silili v dvojnost. I v tom položajj so kmetje s silov nastopili proti svojem krščanskim tlačitelom. V vekših kmečkih puntaj ali bojnaj so posküšali strositi s sebe krivičen jarem, liki ne se njim je posrečilo. S temi upori so si celo poslabšali svoj položaj. Voditele upornikov so po nečloveče kaznivali. Znani nam je že primer Gubca Matjaša, šteroga so kak kmečkoga krala v Zagrebi posadili na žareči prestol, koronali z žarečev koronov i njemi dali v roko žarjavo žezlo! S takšimi sredstvi so šteli vničiti vsakši posküš po upravičenom zbolšanji.

V takših razmeraj pa se je pojavila nova vera, štera se je po Nemčiji i Vogrskoj širila z velkov naglicov, to je Lutrova vera. Luteranstvo je predvsem zajelo plemstvo i meščanstvo, štero je bilo tüjetrodno, vendar je tüdi kmet sküšao v njem najti svojo tolažbo kak v nečem novom, po drugoj strani pa se obračao od nje, zato ka je postanola to vera njegovega gospoda, šteri je ž njim tak nečloveče ravnao. Vendar se je luteranstvo ne obdržalo na Slovincem, zvün v našoj Krajini, štera je bila pod vogrskov vladov, štera je v nasprotji s ostalimi deli nemške države podpirala luteranstvo. V našoj krajini je zdaj okoli 23.000 Slovincov luteranske vere.

Naskori so pa vladarje spoznali, da trbe bole skrbeti za kmečko lüdstvo i za njegovo izobrazbo. Tak so se začnole nastavlati osnovne šole. Da bi dobili več dače, so zmerili zemlo i jo obdačili. Od zdaj naprej so plačüvali dačo tüdi grofje, čeravno menje za boušo zemlo kak pa kmetje. Poleg toga so se tüdi vpelale ništerne stvari, štere so stanje kmetovo zboušale, vendar je kmet ne bjo ešče lastnik zemle, štero je obdelavao.

Komaj leto 1848. je prineslo v tom pogledu rešitev. S posebnim zakonom je kmet postao lastnik svoje zemle i si je vdehno v slobodnom življenji. Liki to, ka so začütli drugi austro-vogrski narodje, najmre začetek slobodnoga narodnoga življenja, pa so Slovenci ne občütüli z zadostno meri. Za nje je bilo nikelko slobode, liki v narodnostnom pogledi so morali ešče vnogo pretrpeti. Po austro-vogrskoj pogodbi 1. 1867 so posebno Slovinci v Slov. Krajini morali dosta pretrpeti, ar se je preveč vsiljavao vogrski jezik, zametavao pa materni slovenski. Vendar so prav v tom časi nastajali prvi vekši slovenski časopisi, tüdi v Slov. Krajino je prišeo narodnostni düh. Prle pa kak smo prišli do prave sloboščine, je trbelo iti ešče skoz svetovno bojno, štera je zlomila več kak jezero letno nadvlado Nemcov — Vogrov nad našim slovenskim narodom i združila večino Slovincov

pod edno streho v krilo Jugoslavije. Naše narodne težnje pa s tem neso se zadovoljile, zato ka je ostao velki deo Slovincov ešče pod tujov oblast-jov Madjarske, Austrije i Italije.

— J. M.

Tristo dinarov kravji voz šibja.

Pelao sam se nekam po posli. Srečavam ljudi, ki z slokimi kravvicami kola za koli vlečejo šibje, veje. Pitam je, *ka košta en voz?* Dvajseti težakov, se glasi odgovor. To je po slabom računi kravji voz šibja ali veja, med šterim sam opazo tudi rakitje, *tristo dinarov*. Pa če je šče tak mali kmetič te kravar, *najmenje štiri takše pelaje* drv zažge edno leto. To pomeni 1200 Din. letno samo za drva. Kje so pa drugi stroški? Kje je visika dača? Kje obleka, obuteo? Pa če nastopijo zdaj ešče nesreče na poli, med živinov? Jeli morejo jezere naših družin izhajati, štere poprek majo komaj 3—4 orale zemle, jedcov pa na vsaki plūg po dva, včasih še več? To je tisto moreče pitanje, na štero bi mogli odgovor dati razni „Kozacije“ v „Borbi“. Od toga pitanja naj bi se gučalo po sestankaj i organizacijaj. To pitanje naj rešijo punokrvni narodnjacije, kiteliko znajo kričati proti našemi trpečemi ljudstvi, ka je takše pa takše. To naj se od ministerstva do ministerstva pove v Beogradi ne pa laži trošiti na naš domolūben narod. Lejko je tistomi kritizirati, ki je sit. Lačnim, trpečim pomagati, toje največša demolūbnost, ar breži človeka nega domovine, nega države.

Okoli po sveti.

Od koj si ženske najraj gučijo.

Neki amerikanski modrijan je zbrao 10 delavk, od petnajstoga do osemnajstoga leta in je natenkoma opazivao. Zanimalo ga je pitanje, od kaj se delavke pogučavlejo, kda so same. Vse to si je zapisao i nazadnje objavo ete podatke: 42 krat so gučale od možkov, 27 krat od filmov i filmskij zvezd, 32 krat od delavnij pogojov, 14 krat od raznij zgodbi i škan-dalov, 14 krat od sporta, 12 krat od planin, 12 krat od obleke, 11 krat od krajevnij dogodkov, 10 krat od vmo-rov i nesreč, 9 krat od pejnez, 8 krat od plesa, 8 krat od izletov, 8 krat od počitnic, 7 krat od fotografiranja, 7 krat od življenja v domačoj hiši, 6 krat od dela v gredaj, 5 krat od plavanja, 2 krat od nogometa. Te lumere kažejo, da so delavka v prvom redi mislile na dečka.

Hu!...

Tak njim morem povedati, pa prosim, naj mi ne zamerijo, ka je moj prelūbleni fermanski kuma bole pameten, ka ništarni šolani ljudje. Do dnes san vōrvao, ka od njega pametnejšega človeka — zvūn mene — nega na zemli, ali zdaj inači mislim, moj prelūbleni kuma je pred menov zgūbo poštenje.

Kak se je to zgodilo? Včasih njim povem.

Etak se je začnolo:

Moj prelūbleni fermanski kuma, vej ga poznajo, dugo štango, zvonara iz Bajkovec, — je strelo lepoga divjega zavca. Na čidom lovišči? Samo telko znam, ka ne na svojem. Moj prelūbleni fermanski kuma, Števan, najpre nima lovišča. Zato pravim, ka je pametnejši od šolanih ljudi. Gospoda bi rada mela lovišče, Števan pa

Prekmurski problem.

Juš Kozak sodi. — Pogledjmo istini v obraz! — Desetletje pred bojnov. — Bojna leta. Pobojna doba. — Prekmurski problem je socijalne narave. — Pravci za rešilno delo.

1. Juš Kozak sodi.

V prvoj letošnjoj številki „Književnosti“ opisuje g. Juš Kozak svoje potivanje od Čakovca prek D. Lendave v V. Polano. Na konci opisanja pa pravi, ka so prej samarski delavci i kmetje bole ravnali s svojov zemlov, kak slovenski šolani ljudje z Prekmurjom.

Moremo pripoznati gospodi Juš Kozaki, ka je batriven človek; nes-mimo pa zamučati, da nam njegova sodba nikaj ne hasni, če ne pove: zakaj so vredni slovenski šolani ljudje, voditelje Prekmurja, tak strašne sodbe.

2. Pogledjmo istini v obraz!

Edno velko napako majo najpre skoro vsi gospodje, šteri pišejo od nas, to, ka so zadovolni s kratkim obiskom v Slov. Krajini i mislijo, ka njim takši obisk že odpre oči, da njim kratek obisk da sposobnost pravičnoga sodnika. Druga njuva navad-na pogreška je, ka sodijo Prekmurje, to se pravi, ka gučijo od prekmurskoga problema, četudi nikaj ne vejo, ali samo malo znajo od toga: kak smo mi živeli v zadnjem desetletji pred bojnov, potem v časi bojne i v letaj, štere mamo za seboj od tistoga dneva, kda je prišeo naš kotiček pod oblast združene domovine južnih Slovanov.

Što ne pozna to do dnes ne napisane zgodovine zadržnih tridesetih let, nas nemre in nesme soditi. Zato je potrebno, da ednok povemo vsem prijatelom i neprijatelom naše rojstne domovine: pogledajte istini v obraz!

3. Desetletje pred svetov. bojnov.

V zadnjem desetletji pred svetovnov bojnov je meo naš domači kotiček čisto svoj obraz. Te posebni prekmurski svet je nastano pod vplivom štiri dnes malo znanih sil. Prva takša oblikujoča sila je bila, ka smo živeli na kulturnoj tromeji. Nemška, slovanska in vogrška kultura so mele svoje meje okoli nas. Posledica je bila, ka smo dobili rod, šteri je meo jako dober jezikovni čut. Slovenski, nemški, vogrski se je zlehka navčeo naš človek, meo je teda zlati ključ, šteri njemi je odperao vrata i srce doma, v bližjoj i v dalnoj tūjini. Te zlati ključ njemi je dao koražo, da je vūpao v svet, na vse kraje, ge je lejko računao na zaslužek. Prekmurec je bio liki ptica selilka vsepovsedi poznani i vsepovsedi lepo sprijeti delavec.

Druga sila, štera je vplivala na naše ljudi, je bila istina, ka smo živeli na gospodarskoj dvomeji. Kmetška Vogrška i industrijska Avstrija sta meli skupno mejo v našem kotički. Cesta od D. Lendave prek M. Sobote do Radgone je postala prometna žila, poleg štere se je naselo podjeten židovski kapital, šteri je dobro i spretno skrbio za zamenjavo naših pridelkov i avstrijskih izdelkov. Naše žito, živino, kure, belice, sadje smo vsikdar lejko spravili po kratkoj poti v Avstrijo, od Avstrijcov smo pa dobili njuve izdelke iz fabrik. Za dobro i živo kupčijo smo meli vse na

razpolago, gospodarsko delovanje je bilo zdravo, zato je lejko živelo na stotine družin pri nas brezi toga, da bi mele zadosta svoje zemle.

Gospodarska dvomeja je bila tudi vzrok, zakaj je nastano pri Muri med nami in brati prek Mure gospodarski zid. Na južnom bregi Mure so meli ravno tiste pridelke kak mi, oni so se borili za ravno tisti trg, kak mi gospodarsko smo bili vednako vredni, zato smo se odbijali.

Treći vzrok posebnoga prekmurskoga obraza je bio te, ka naš oča posebno na Dolnjem Prekmurji ne da grūnta samo ednomi od svojih, drugim pa samo menšo odškodnino v penezaj. Pri nas so vsi sinovje i hčere v ednakoj meri dobili od oče, ali matere — vse. Ta šega je prinesla na ednoj strani prenaseljenost, na drugoj strani pa je vezala naše male ljudi na domačo grūdo. Lejko je hodo naš človek po sveti, srce ga je vsikdar vleklo domo na falaček zemle, štero je po-dediūvao od oče, ali matere. Istina, ka se je na te način drobila zemla, ali istina je tudi to, ka smo meli vsikdar zemlo za tiste ljudi, šteri so bili sposobni; tej so lejko postanoli iz pravoga siromaka — pravi mali kmetje. Vsem ednaka delitev zemle nam je dala pameten, žilav domači srednji stan, šteri se je od leta do leta pomlajao.

Zadnja oblikujoča domača sila je bila borba vogrskoga meščanstva proti veleposestnikom i velikim bogatašom, (fabrikantom, bankirom!) šteri so meli v Avstriji i na Vogrskom vso oblast v svojih rokaj. Kapitalisti, to je bogatini v Avstriji, so izkoriščali tovarniške delavce, veleposestniki na Vogrskom pa polodelske delavce; edni so bogateli, velka većina pa je stradala. Siromaštvo je škodilo meščanom i šolanim ljudem, zato bi tej radi meli bole pravičen svet. Ali guč od agrarne zemle, ali od kakše druge socijalne pravičnosti je najšeo pri vladajoćih glūha vūha i — bat. Tisti, šteri so se morali boriti proti premoćnim bogatinov v Avstriji i na Vogrskom, so ne smeli agitirati za socijalno pravičnost, zato so se skrili pod bole nedužni plašč, govorili so od krivic, štere se prej godijo vogrskomi narodi. Tak je nastalo vogrsko nacionalno gibanje, štero bi rado spravilo do vekše moći meščane i šolane ljudi, pomagalo pa tudi delavcom v tovarnaj i na veleposestvi. Za vogrski nacionalizem se je ogrevao tisk, za to so delale vse šole i so nam dale — slovenske nacionaliste, mlade duhovnike, šteri so se v vogrskoj šoli navčili, ka materinski jezik i svoj narod ljubiti je sveta dužnost vsakoga poštenoga človeka. Žela po socijalnoj pravičnosti je bila za naše mlade šolane ljudi tudi lepa, ar so većinoma živeli od maloga človeka, šteri je malo dao, če je mogeo prenašati sukeščino i več, če njemi je dobro šlo. V borbi za socijalno pravičnost sta bila vogrski nacionalist i slovenski nacionalist v ednoj bojnoj vrsti!

Što bi mislo, da velka gospoda ne bi razmila, ka se skriva pod vogrskov nacionalnov agitacijov, on se

moti... Bogatini so bili proti vogrskim nacionalistom! Zato so tej mogoćneži pravočasno poskrbeli za mrzlo vodo na vroće vogrške nacionalistične glave: podpirali so narodne menjšine... Pri nas so ne primer pūstili, ka smo dobili duhovnike, šteri so se borili za pravice slovenskoga jezika, pūstili so, ka so se slovenske knjige i novine štampale v tiskarni vogrskoga škofa... Vogrski nacionalisti so terjali već socijalne pravičnosti, vladajoći bogatini bi pa radi ponūćali moć vere za vzgojo nesebičnosti — siromakov... So pa bili med njimi tudi nesebićni, ki so od srca pomagali siromakom i bili tudi šovinisti, ki poleg vogrskoga jezika drugoga neso trpeli.

3. Kak smo živeli pred bojnov.

Opisane štiri sile so narod v Slov. Krajini razdelili na tri vidne socijalne plasti.

Gospodarje so bili veleposestniki, kapitalisti, to je bogati tržci, i šolana gospoda. Veleposestnik je meo zemlo, peneze, pri oblasti prvo reč. Meo je dobro zemlo, poceni delavce, blūzi trg, gibćne tržce, pri oblasti odprta vūha za vse žele, zato je bio zadovolen. Ništarni pravijo, ka je bio gizdav, krivićen, proti menjšini vozko srćen. To so prazne reči! Veleposestnik je bio gospod, najvećkrat rado-daren, redko pa vogrski nacionalist, ar je znao, ka moć vogrskoga nacionalizma je najvećša nevarnost za njegove predpravice. Veleposestnik je bio dober državlan pokojne Avstro-Vogrške, ponosen gospod, šteromi niti na miseo ne prišlo, ka je krivica, če ma on vse, velka većina naroda pa samo malo, ali nikaj. Tudi ne vala, ka piše g. Kozak, da bi služabniki veleposestnika meli drugo mero za Slovence, kak za Vogra. V svojoj premoći je vido grof samo človeka, nikdar pa ne Vogra, ali Slovence i to tem bole ne, ar posebno z Vogri, skoro nikdar ne meo nikaj skupnoga...

Šolani ljudje so se većinoma ravnali po želi veleposestnika. Zakaj? Ar so bili proti njemi slabići. Odvisni so bili od veleposestnika. Župnikov en deo je dobo faro po privolenji veleposestnika, posvetna gospoda pa čest i zaslužek.

Kapitalisti, mislimo židovski tržci, so se tudi dobro razmili z veleposestnikom, ar njim je to neslo.

Drugō domačo socijalno plast smo meli v srednjem stani. V toj skupini so bili samostojni kmetje, obrtniki, mali tržci. Tej so tudi dobro živeli na gospodarskoj dvomeji. Tem je tudi dišalo, ka majo fal delavce i dober trg. Prijalo njim je, ka so po privolenji „gospode“ vladali v obćini, v fari, volili so notaroša, vućitele... Veleposestnik njim je dao semensko žito, plemensko živino, za malo arendo zemlo, službo palera. Sin iz domaćega srednjega stana se je fal šolao, dobo je dobro službo doma, ali gešće v velkoj državi, gde so živeli Slovani.

Domači srednji stan je dobo živo, bio je zadovolen; skoro vsikdar se je rad pokoravao gospodi, ar so meli vednake interese. V politici so te ljudi ravnali šolani gospodje — pa volilna pećenka. Meli so kaj smisla za vogrski nacionalizem? Ne. Ta novotarija je bila srednjemi stani samo novotarija. Srednji stan je šteo meti „mir i red“, gospoda tudi. Sin, šteri

on, v nevoli se teda jaz prle izma-žem kak on, moj Števan, moj prelūbleni fermanski kuma.

Jarica je ostala na kūrjeki, zavca sva potisnila pod moj dugi kaput. Rada bi kadila do varaša, ali kriza je velka, premagala je mene, tudi mojega prelūblenoga fermanskoga kumu, zato sva mogla do varaša sline poži-rati. Gućala sva ne, mela sva druge skrbi; ali mislila sva itak po celoj poti kak bo, če moj prelūbleni fermanski kuma ovara moža postave, ali če v nevoli ne bo zadosta gladko tekla reč iz mojih vūst. No, na konci sva itak prišla v varaš, pa ne na trg, tam so sami poštteni kupci. Takši so ne za tak poštene tržce, kakšiva sva bila miva z mojim prelūblenim fermanskim kumom, Števanom. Kuma me je trūcao pri vsaki dveraj, ka prej naj idem, — na cesti je blato, ne pa kūpci, ali nekaj mi je pravilo, ka — ne,

zavce; gospoda bi rada malo plaćala za lovišče, Števan pa nikaj ne plaća, pa itak već zavcov dobi, kak vsi jagri naše milostive grofice. Vište, pred štirinajstimi dnevi je tudi dobo ednoga, potem pa mene. Naj mi ne zamerijo, sem ravno lūkao v kūrnejek, če je naša granasta jarica že znesla kakše jajce za cigaretlin. To se pravi, ka je ravno mela kriza gostūvanje v mojem žepi, zato me je jako razveselio moj prelūbleni fermanski kuma, kda je povedao, ka bi tistoga zavca midva lejko odala v varaši.

— Ti boš noso zavca, jaz pa pazo, ka naj ne dobi mož postave, potem si pa zaslužek razdelitva tak, kak to v svetom pismi stoji.

Tak je povedao Števan.

No, rajši bi jaz pazo, ka ne prideva v roke moži postave, on bi pa lejko noso zavca, ali to me je tola-žilo, ka jaz mam itak već pameti kak

Tinek, ne bo dobo. Tak blodiva od hiže do hiže, pa ednok samo odpre moj Števan edne lepe dveri ino me sūne notri v nikšo velko kancelarijo.

Stao sam pred samim varaškim županom.

— No, Tinek, zdaj bodi pame-ten, — vzdihnem, se poškrabem po grebeni, Gospod župan me gleda, jaz pa ponizno potegnem zavca izpod kaputa, pa pravim:

— Gospod župan, lepo ji dajo pozdraviti naša milostliva grofica, že-lejo njim dobo zdravje i pošlejo toga zavca, Bog daj, ka na zdravje.

Potegno sam že zverino spod kaputa, zdaj jo držao za zadnje tace i postavio jo pred gospoda župana.

Gospodi se je na smeh obrno obraz:

— Tak pravite, milostliva grofica pošle toga lepoga zavca? In vi ste ga prinesli?

je prišel iz vogrške šole, bi že bole razmo žele vogrskih nacionalistov, ali vido je na svoje oči i čuo na svoja vüha, ka je ne Madjar, oča i mati sta gučala z njim slovenski, ali nemški v nemških občinaj.

Ogromna večina naših je pripadala siromakom, šteri so meli samo hižico, par ogonov zemle, pa svoje za delo sposobne roke. To so bili naši — proletarci — delavci.

Čudno je, ali itak istina, ka je bio naš proletarce največkrat zadovoljen. Meo je dober jezikovni čüt, zato se je lejko vdomačo po sveti. Takse, potni listi, obrtni listi i spodobne reči ga neso ovirale, mejo je prestopo z delavskov knjižicov. Slüžo je povsod gde se je samo dalo, ali če njemi je bila sreča mila, je prišeo domo, postavo si je na herbanoj zemlici hižo, povekšao je posestvo, ar je bila zemla vsikdar k odaji i je pomali ali zagvišno prestopo v višji stan, med lüdi, šteri so kaj pomenili v občini, v fari i stem je dosegno za njega na zemli največšo srečo. Slaba letina na Vogrskom, ali kriza v tujini sta istina drapnoli na našega proletarca, ali kda je minola kriza, je ta naša domača ptica selilka zafüčkala, veselje z srečov je bilo v srci delavca doma.

Ali je bio proletarce nacionalist? Ne. Meo je skrb za vsakdanešnji krüh. Vogrska šola ga je ne motila, ar je čüto, da njemi to samo hasni. Spevao i molo je, kak njemi je velevalo srce in če se je dobo vročekrvni Vogrin, šteri bi ga rad ovirao pri toj tihoj sreči, pa ga je namlato sam, ali skupno v pajdašiji.

4. Štiri strašna bojna leta.

Svetovna bojna je razbila mir med domačimi socijalnimi plastmi.

Gospoda je postala premočna. Reč veleposestnika je rešavala lüdi iz strelskih jarkov. Za vse pridelke je meo veleposestnik v vojski dobre küpce. Nesreče na bojišči so prle ponomni gospodi zmešale račune, zavolo „nevernosti“ menjšim je vido jedino rešitev svojih predprav v Madjarah i Nemcih; prle samo državlan je zabldo na vode nacionalistov.

Kapital ja meo zlati rüdnik. Lirao je vojakom, doma pa slüžo pri aprovizaciji.

Šolani lüdje doma so trepetali za svojo kožo, neusmileno so zvršavali vse zapovedi oblasti, rekviracije so postale neznosne.

Srednji stan je trpo... Delavne sile ne bilo, domači sin ali oča sta krvavela ne fronti. Oblast je od leta do leta zmenšavala prle navajene pravice kotrig srednjoga stana. Rekviracije so pritisnole.

Največ je trpela družina proletarca delavca. Podpore so bile male, moški pa, šteri bi lejko slüžili krüh, so bili v bojni. Prle navadno siiti, so stradali, prle oblečeni so meli cote, prle obüti raztrgane podplate. Trgovine so bile prazne, cukar, petrol, tobak so davali na karte. „Krüha nam dajte!“ so prosili siromaki, oblast pa je kazala na zeleno trato...

Nesreča je povekšala gorečnost domačih, zapüščeni od vseh so se obrnili k božoj smilenosti. „Novine“ „Marijin list“ so z vekšim razumevanjem čteli lüdje, posebno vojaki, šteri so spoznali na frontaj, da je slovensčina dragi kinč, da s slovenskim je-

zikom človek dale pride kak z vogrskim, da je Slovenov dosta...

Bojna je prinesla zmago neprijatelom Avstrije i Vogrske. Revolucija grofa Karolja i boljševeka Bele Kuna je pogazila v blato ugled oblasti. Kapital je pobegno. Veleposestnik je samo iz vogrskoga zaledja gledao kak ropajo njegove gradove. S slabimi penzi plačana inteligenca je stradala.

Trgovine so bile prazne, dela nindri... Vse je čütilo, da se more začniti drugo, novo, od razbitoga lepše življenje.

Te je pokazao domači tisk na pot rešitve: pokazao je na — Jugoslavijo.

5. Oslobojeni, zjedinjeni!

Demokracijska črta na severnoj meji Prekmurja je prinesla novi svet.

Veleposestniki je vzela zemlo i jo dala agrarnim interesentom. Veleposestnike je teda pognala med so-

Marija z Ježušekom. Svetoznanoga italijanskoga slikara, Rafaela umetnina, ki se čuva v Drazdanaj (Drezden) v Nemčiji.

vražnike Jugoslavije. Razbita Avstrija, zmenšana Vogrska, potem meje na tri strani so dale zaslužek kapitali indri, te več ne poznao lübezni do naših. Domači kapital je bio teda — proti Jugoslaviji. Inteligenca, štera je bila vajena vogrške uprave i jezika, se je odpravila prek meje, bila je — proti Jugoslaviji. Srednji stan je ne razmo, kak bo zhajao brez prijatelstva navajene dospode i veleposestva, trepetao je za usodo svojih šolanih sinov, za svoje pravice v občini i fari, bojava se je od glasnih i srečnih agrarnih interesentov... z ne največšim zavüpanjem je gledao na novo državo... Največ prijatelov je mela Jugoslavija med siromaškejšimi. Tem je agrarna zemla obečala krüh, vrejene razmere, za demokracijskov črtov pa zaslužek. Proletarci se je dopadnole, da lejko voli, da ma tüdi on reč pri občini, pri državnoj politiki. Delo domačega tiska

je rodilo lepe sadove, prle nacionalno mlačni so spregledali, postali so ponomni na svoje slovanstvo in vervali so, ka je dugo let zanemarjena slovensčina vrednost — kinč.

Večina je odprla srce, dala je rodno njivico za jugoslovanske sejalice.

6. Grehi se kopičijo...

Pobojna Jugoslovanska politika je mela edno nalogo: povekšati tabor tistih, šteri so s srcem i razumom za Jugoslavijo.

Proletarcom je mogla dati zemlo i odprto pot v zaledje, gde se je lejko najšeo zaslužek. Borba domačih vodilnih krogov za podelitev agr. zemle samo domačim je mela te namen, da pridobi kem več siromaškoga naroda novoj državi i ne nikši separatizem. Mi smo privoščili zemlo dobrovolcom, beguncom, ali borili smo se itak za vsako grüdico zemle, ar smo

jugoslovansko telo.

I zdaj pitamo:

1. Melo je delno slovensko zaledje, posebno pa inteligenca v Prekmurji, smiseo za potrebe naših agrarnih interesentov? Ali se spomina na borbe, štere smo mogli domačini prenašati, samo zato, ar smo potom agrarne reforme pridobivali tüdi interesno navezane lüdi Jugoslaviji? Ali se ešče spomina delno slovensko zaledje na strašno borbo proti gospodi, štera bi rada pod imenom prostovolnoga odküpa spravila iz žepov slovenskih siromakov težke milijona, ne pravimo sebi — nego skritim bogatinom i neprijatelom Jugoslavije, šterim je pokvaro vse račune ravno zadovolen domači proletarce? In pitati moremo tüdi to: jeli so meli vidni neprijatelje agrarnih interesentov prijatele med „odličnimi rodolübi“, ali ne?

2. Zaposlitev domače inteligence je jemala moč odselitvi i je vezala naš srednji stan na novo domovino. Jeli je razmila velka večina naše inteligence iz delnoga slovenskoga zaledja pomen žele, da vsi, tüdi menje sposobni domačini majo pravico do slüžbe? Ne. Ta misel je tüdi dnes odürna, zato pa mammo borbo med prišleki i domačini, štera je nepotrebnost, nespametna i štero s silov ne spravimo iz sveta. Iz domačega kraja brez pravoga vzroke pregnani domačini bodo našli pot do srca našega preprostoga človeka, zato se že poskrbi — neprijateo, ki se kaže da šče biti prijateo.

3. Jugoslovanski interes je bio, ka dobimo močen kader jugoslovansko vzgojenih inteligentov. Zato smo terjali i prosimo tüdi dnes za popuno gimnazijo. Da majo prečanski kraji preveč šolanih lüdi tüdi za Prekmurje, to verjemo, nemremo pa vervati, da bi namestitvev tüdi najboljših delavcov s preka nadomestila zgübo, štero majo interesi države s tem, da mammo premalo šolanih domačih lüdi.

4. Država je liki velki dišeči püšlec, zvezan iz cvetov, šteri so različne barve. Meja sama je samo trdo zvünejšnje vezalje. Menše skupine vednakih rož veže skupni jezik, pri nas slovensko narečje. Vretina toga domačoga vezalja je domači tisk i domače slovensko narečje. Če bi največši neprijatelje države terjali odpravo domačega tiska, bi to razmili, ali kda vidimo, da se v imeni narodnoga i državnoga jedinstva što jedino pravo vezalje domače po interesih razbite celote, v gotovih listih sramoti, potem smo samo opravičeni, če pravimo: slepi ste, mate oči pa ne vidite!

6. Prekmurski problem je socialne narave.

Slovenski ponos i lübezen do maternoga jezika je povekšala bojna, vdarno moč smo pa dobili v časih, kda je velka večina našega naroda — stradala. Nikdar nam ne pride mislo, da bi pravili: krüh je vse. Ne verjemo pa, da bi ravno med lačnimi najšli najbole stalne, goreče i neprijatelom nedostopne Jugoslovane. Jezik, narodnost, država, to so nam svetinje, štere nosimo v düši i v srci, čütimo pa tüdi düžnost do trpečih bratov, štere tüdi dnes žene borba za krühom na vse strani sveta. Laž je to, da smo mi proti slobodnoj državi, proti svojim bratom, istina pa je, da bi radi priborili svojim, tüdi zapüščenim i siro-

meli domačih siromakov dosta, neprijatelov Jugoslavije pa tüdi ne malo. Socialna pravičnost to zahteva, da ne govorim od lübezni.

Domača politika je šla za tem, ka bi kim več domačinov, šolanih lüdi, prišlo do slüžbe. Na zato, ar smo bili proti bratom, nego zato, ar je to terjala jugoslovanska pametna politika, štera je morala dobiti prijatele med kotrigami srednjega stana i ar je to pravičnost zakonov v novoj državi najbole potrdjavalo.

Domača politika je želela meti popuno gimnazijo v M. Soboti, ar je v korist jugoslovanske politike, če mammo močen kader jugoslovansko vzgojenih šolanih lüdi.

Domača politika je delala na ojačenji moči domačega tiska, ar je po interesih razbito slovensko družbo to vezalje držalo vküper kak celoto i jo vezalo s slovenskov celotov v edno

— Jaz, njuv pokorni sluga iz Bajkovec. Malo mi je pomagao nesti tüdi moj fermanski kuma, Števan, ali on ne vüpaotri v kancelarijo.

Gospod vzemajo zavca iz mojih rok, ga obračajo na vse strani, potisnejo mi deset dinarov v prgiščo i pravijo: — Nesite ga, prijateo, mojoj ženi v kühnjo, povejte što ga je poslao, pa tüdi to, naj mi napravi küharca iz toga zavca dobro večerjo.

Zahvalo sam se za dar kak se šika, prijao sam zavca, pa hajdi vö k mojemim dragomim fermanskim kumi, Števanim.

Povem njemi kak je bilo, kama moreva nesti zavca, ali moj prelübleni kuma nikaj ne poslüša, vzeme mi zavca, potisne ga pod svoj dugi kaput, meni kimne, naj pazim na moža postave, on pa stopi v kancelarijo našega milostivoga gospoda kraleskoga notaroša.

— Gospod kralevski notaroš, toga

zavca njim je poslala naša milostiva grofica iz Bajkovec. Lepo ji dajo milostiva grofica pozdraviti i njim želejo dobro zdravje, na onom sveti pa düšno zveličanje.

Gospod so bili s šenkom jako zadovolni. Števan je dobo deset dinarov za trüd.

— Bojte tak dobri, prijateo, ga prosijo kraleski, odnesite vi zavca v kühnjo, povejte sakači, naj mi pripravi iz njega dobro večerjo.

Števan se zahvali za dobroto, potem je pa prišeo k meni, pokazao je svoj srebrnjak, zavca mi je potisno pod kaput i zapovedao, ka naj idem dale.

No, tak sva prišla pred milostivoga gospoda sreskoga načelnika. Stopim pred milostivoga gospoda i povem:

— Toga zavčeka njim gverajo naša grofica. Zvün toga ji dajo lepo pozdraviti vsepovprek, tüdi malo dečico.

Zdaj že znam, ali te sam ne mislo

na to, ka samo od dečice ne bi smeo gučati. Gospod sreski so bili s šenkom jako zadovolni, začnoli so zvoniti, čemerili so se tüdi, ka prej sluga nikdar ne doma kda bi ga nücali, meni potisnejo v roko pet dinarov, pa mi zapovejo:

— V kühnjo mi ga odnesite; dajte ga küharci, naj napravi z njega dobro večerjo.

Zahvalim se gospodi za šenk, zavca srečno spravim pod kaput, pridem po stubaj do vrat; čemerilo me je, ka sam samo pet dinarov tringelta dobo, zato sam ne opazo, ka jaz silim vö k mojemim prelüblenim kumi Števanim, na stube pa sili ravno tisti sluga, šteromi je gospod sreski zobston zvonio. Te sluga ne zamen ka je s Kranjskoga doma, je včasi varao, ka nekaj mejkoga nosim pod kaputom.

— Kaj pa nosite stric?

— Zavca, gospod, lepoga zavca.

Naj ga küpijo, fal njim ga dam.

Možak s Kranjskoga pošlata zavca, pošnoga ga či ne smrdi, pa pravi:

— Počem ga date?

— Gospodi sreskomi sem ga ponüjao za 40 dinarov, ne so ga šteli meti. Vam ga dam za 35.

— Trideset dobite...

— Premalo je gospod. Več je vreden...

Med tem se je porino med naj moj fermanski kuma:

— Za takšo süho mrho 35 dinarov? Tresti je tüdi preveč. Razmo sam ga.

Zgljiali smo se za tresti. Jaz sem dobo tri srebrnjake, gospod pa s Kranjskoga lepoga zavca; moj prelübleni kuma je dobo polovico penez (samo zdaj sam spoznao, kak pametno so napravili gospod sreski, ka so mi samo pet dinarov dali za trüd, inači ne bi mogeo splaćati Števana,) pa sva šla

makom, falaček poštenoga krüha. Za nas je prekmurski problem problem krüha, zadeva naše narodne i državne pripadnosti je rešena tisti den, kda so naši delegatje podpisali mirovno pogodbo z Vogri i Nemci i ka je sijajno potrdilo tabor v Beltincih i ovenčala slavnost 10 letnice osvobojenja s svojimi 25 jezera vdeležencov.

7. Pravci za rešilno delo.

Pamet veli, da bi našim agrarnim interesentom vse šlo na roko. Njuva sreča, njuv napredek je viden znak jugoslovenske sposobnosti, njuvo siromaštvo, zapuščenost bi meo nam sovražen svet za dokaz, da smo pri zidanji slabiči. Agrarni interesent ma svojo zemlo, zdaj pa more dobiti gospodarsko organizacijo, štera da njegovim pridelkom ceno, štera njemu spravi potrebščine po poštenuj ceni i štera bo pomagala deci agrarnih interesentov do vseh šol i do vseh pozvanj. Mladiči iz pravoga jugoslovenskoga gnezda so vredni sunca, Jugoslavija pa je potrebna njuve lübezni i sposobnosti.

Pamet veli, da more meti oblast posebno razumevanje za potrebe domače inteligence. Politične kúpčije, štere rešavajo zadeve domače inteligence, premestive v zaledje, lejko hasnijo poedincom, ne bodo pa pomagale celoti, štera ne verje, da bi politični agitator slüžo bole državi, kak tisti človek, šteri pove ka nas boli.

Pamet veli, da gimnazija v M. Soboti mora dobiti višje razrede. Krvavo nam je potreben domači izobražen, jugoslovansko vzgojeni srednji stan. Ne zato, ar je to v škodo prečanom, nego zato, ar to žele interes Jugoslavije. Pripovedka od zanesljivih prečanov i nezanesljivih domačinov samo telko časa živi, poček je opravičen očitek, da se ne meri vsem z enakom merov.

Končno zdrava pamet veli, naj se ojači moč domačoga tiska. Pot v jugoslovansko skupnost vodi prek tistoga slovenstva, šteroga vidni znak je naše domače slovensko narečje. Istina je, ka se na te način oda nekaj falatov menje prečanskih listov i knjig, istina pa je tudi to, ka male zgübe prečanskih založnikov ne porüšijo države, ali s slovenskim ponosom prekvašena srca so pa obrambni zid ne meji! I ta goji domači tisk, ki ga vsi razmijo.

Ešče par reči „Borbi“, štera je pisala od lendavske pravde i med vrstami povedala, ka domača slovenska inteligenca prej pred zjedinenjem ne hodila na jugoslovanskoj poti... Brosimo „Borbo“, naj nam javno pove, jeli odobrava program našega rešilnoga dela, ali ne? Program rešilnoga dela tiste inteligence, šteroj „Borba“ ne priznava jugoslovanske zaslüge. Ali bo rajši ostala pri staroj navadi, štera gleda, se čemeri, vdarja na vse strani, ne vidi pa, da oslica prekmurskoga problema raste do neverjetne višine?

Agrarnim interesentom lübezen i pomoč, domačoj inteligenci primerno mesto, M. Soboti popuno gimnazijo, domačemi tiski mir i pomoč, to je naš program. Dnes. To je tisto okence, skoz šteroga gleda sin Slov. Krajine na svet, zavüpač v pomoč tistoga Boga, šteri ga je ohrano za jugoslovansko skupnost i ga bode rešo dnešnjih nevol proti voli vseh, šteri so sebični, nevoščeni i kratkovidni. Kovačova Julika.

Naš odgovor. Na lepo, stvarno razpravo g. Kovačove Julike v dopunitev pripomnim troje: 1. Narodna zavest se je začela že pred več kak 40 leti razvijati v Slov. Krajini po stiki z brati na Štajarskom, Kranjskom i po knjigaj Drüžbe sv. Mohora pa drugih slovenskih listaj i knjigaj, štere so širili dühovniki Slov. Krajine. 2. Narodno zavest je gordržao i širio domači tisk, brez šteroga nikdar ne bi bili kotrige Jugoslavije. 3. Plemenite inteligentne düše iz Slovenije se borijo z nami

Bog se ne da za stalno osmehavati.

Neki dijak nam piše. Njegovo pismo hranimo. Glasi se etak njegovo pismo: „Te dni sem dobo pismo od svoje sestre iz Piemonta. (Italija. Vr.) V njem mi sporoča strašen dogodek, šteroga so objavili tamošnji listi i šteroga ščem popisati za čtevce naših dragih Novin. *Bilo je pred nekaj tedni.* Neki mož je pravo svojoj ženi, naj njemu sküha meso za obed. Ar je pa bio ravno petek, se je žena branila, a da je pa mož zahteval, je bogala. Gda je podne prinesla meso na sto, je nesrečen mož vrgo edno coto na

Misijoni.

Zdravljenje betežnikov. Med poganskimi narodi misijonarje ne vračijo samo düš, nego tudi tela. Če ne bi toga delali, bi že cela pokolenja vömrila. Prašek Kinin so sami misijonarje iznajšli i ž njim milijone rešili smrti. Dnesden ne bi se gibalo človeče bitje pri vodinj Konga, Nigera, Gangesa i Jatsekianga, če ne bi misijonarje z zdravljenjem odpravili küge i pomora, ki je na jezere rečo leto za letom siromaške narode.

Misijonarje pa samo tak morejo pomagati, če dobijo zdravila. Ta njim pa pošilajo dobra katoličanska zdravniška društva. Takša društva majo Zjedinjene Amerikanske države, Angleška, Nemčija, Italija, Francija, Švicarska, Belgija i Nizozemska. Iz samoga amerikanskoga katoličanskoga zdravniškoga društva je razposlano v razne misijonske kraje 5.761.115, to je skoro šest milijon zdravil. I samo lani so poslali amerikanski katoličanski zdravniki blüzi poldrugi milijon zdravil. Pač gde je vera ne samo na jeziki, nego tudi v djanji, tam rodi krasen, bogat sad dobrotelnosti.

Belgijski Kongo. Leži ta pokrajina na sredini Afrike i krasno napreduje v njej katoličanska vera. Lani se je krstilo 109911 odraslih pogonov, sv. prečiščavanje je sprejelo 16 i pol milijona düš, domačih bogoslovcev je 110, gojencov pa 843. Za par let bo tu prav lepo krščansko življenje na veliko veselje Srci Jezušovomi.

Ceylon. Prvo knigo za včenje fizike na singalskom jeziki je spisao misijonar Feliks Aubert. Ceylonska vlada je knigo odobrila za vse državne šole. So pač pametni ljudje v njej. Poleg vere znanost širi tudi misijonar.

Salezijanski misijoni. Salezijanska družba ma v misijonaj 382 dühovnika, 344 klerikov i 209 bratov. Veselimo se, ka med tov lepov vojskov zavzamejo častno mesto tudi

proti krivicam, ki se nam godijo i slovenski narod v celoti je z nami eden v celoj banovini i državi. Te slovenski narod z svojimi plemeniti sinovi, šteri ne menkajo tudi v Slov. Krajine, nas lübi, mi pa njega i nje. 4. Raznim kozakom doma i prek Müre pa ne posvetimo nikše pažnje. Za nas jih nega, čeravno do kričali do razpoka. Takši so nedostopni za naš pameten i pravičen odgovor, ar ne vidimo lübezni v njih. Gda opazimo lübezen pri njih, do vredni našega srca, prle pa nikdar ne. — Vrednik.

obraz Križanoga rekoč: „Zdaj me Bog bar nede vido, da jem meso“. — Drügo jutro moža duga ne bilo z sobe. Ar je bilo sunce že visiko, ga je žena šla zvati. Na ženino prigovarjanje naj stane, je mož odgovoro, da stane, gda den postane. — Kakša groza je presünola ženo, gda je vidila, ka je mož slepi i z še vekšov grozov je spoznao mož tudi, da se za njega več ne bo denilo, ar je oslepno i je ešče zdaj slepi.“ Tak je Bog pokazao, da se ne da zasmehüvati.“

I. K. dijak.

sinovje Slovenske Krajine. Jako bogato žetev na povrnenji poganov majo Salezijanci v pokrajini Indije Assami. Tü se letno 5000 poganov povrne. To pokrajino je opüstošo pred kratkim strašen potres.

Ne kadi.

Reči Goethejove.

Goethe je svetoznani nemški pesnik. On etak piše od kajenja:

„Kajenje človeka noroga napravi i nezmožnoga za premišlavanje i pennisüstvo. Je samo za manjake i takše, ki se dosta kratkočasijo, ki tretino svojega življenja prespijo, drügo tretjino pa z jelom, pilom i drugim potrebnom i nepotrebnim opravilom dopunijo i potem nevejo, ka naj začnejo z tretjov tretjinov, čeravno vsigdar majo na jeziki reči „Vita brevis“, življenje je kratko. Tem manjarnim Törkom je prijetno kratkočasje pipa i brezskrbno gledanje dimnih oblakov, štere v zrak spüščajo, ar je prek dugočasnih vür pripelajo. To se najprej bo poznalo na nedühovitosti, zaostanosti i siromaštvi naše kniževnosti i oni do se nad temi nevolami ešče čüdivali. Keliko pa košta to hüdodelstvo? Že zdaj košta Nemčijo 25 milijonov kajenje, pa zna na 60 milijonov skočiti. Ne pomagajo niti ednomi lačnomi i niti ednoga nagoga ne oblečejo. Ka vse se ne bi moglo s temi penezi napraviti.“

Ostre so te Goethejove reči i bile bi ešče ostrejšje, če bi naprejvido, ka Nemčija ne bo 60 milijonov, nego jezero milijonov trošila letno na duhan. Za tebe, mladenček, so pa gornje reči očinski opomin, da ne začneš nikdar kaditi i če si začeo, boš junak i opüstiš to grdo navado.

Od aprila 1. stanejo Novine na leto 18 Din., na mesec 2 Din., na skupni naslov.

Keliko narodov žive v Sovjetskoj Rusiji?

V Rusiji žive okroglo 150 milijon lüdi. Rusov je 78 milijonov, Ukrajincov 32 milijona, Belorusov 5 milijonov, Polakov en milijon, Bolgarov 120 jezero, Čehov 30 jezero, Srbov 3 jezero. Vsi ti so Slovani. Poleg teh so pa še sledeči narodje v Sovjetskoj Rusiji: Latvijci, šterih je 160 jezero, Litavci, teh je 46 jezero, Nemcov skoro poldrugi milijon, Romunov 300 jezero, Grkov 220 jezero, Ciganov 65 jezero, Armencov do 2 milijona, Židovov do tri milijone, Gruzijancov do tri milijone, Törskih Tatarov do dva milijona, Turkmenov 800 jezero, Uzbekov 4 milijone, Tadžicov, ki perzijski gučijo, en milijon, Kirgizov ali Kazakov 4 milijone, Tatarov 3 milijone, Mordvinov poldrugi milijon, Votnjakov nad polmilijona, Čeremisov ali Marov pol milijona, Baškinov blüzi milijon, Karelov 250 jezero, Migrelcov 250 jezero, Čerkezov ali Adigov 80 jezero, Avarov 250 jezero, Kara—Kirgizov blüzi en milijon, Ikutov 250 jezero, Bunjanov ravnoteliko, Jukagirov edno jezero, Ostajcov, ki so v rodi z Vogri, 23 jezero, Vagulov šest jezero i Čuvaši, ki so pravoslavne vere i gučijo törski jezik.

Staljin, ki vodi dnesden državo Sovjetov, je po rodi Gruzijec i se po domačoj reči pisao Dšugašvili. Svoje ime „Staljin“ je vzeo od reči „stalj“ ka pomeni ocev.

V nebo kriči.

Iz Štajara smo dobili sledečo pritožbo od hlapca, ki je tam rojen i tam slüži: „Bio sam svedok v sledečih prilikaj: Bio smo pri obedu, gda pride siromaška mati z detetom prosit hrane. Prosila je za dete malo tople župe i mleka. Pravili so njej: „nemamo nikaj skühanoga za vas, vzemite krüh“. Ženska se nevoliva, da dugočasa že ne dobila za dete tople hrane, a na nevolivanje jo z detetom vred vržejo na cesto.“

„Pri drügoj priliki je prišlo par brezposelnih dečkov prosit podpore. Gospodar je počasti z „fakini“ pa njim spregovori te krivične reči „što šče delati, je ne brezposelni.“

„Naše viničare ščejo plačati kak dninare, to je brez stroška za 6 Din. na den. Hrana je pa košta 8 Din. dnevno. Gde je pa te ešče obleka i preskrba družine?“

„Držini se tudi ne godi bole. Večkrat se vrže na cesto po zimi, ali pa mora delati samo za hrano brez plače ali pa se njej plača komaj en dinar na den.“

Pa to se te zgodi, gda se milijoni zapijejo, zakadijo! Ne bi tak delali trdosrčneži, če bi gledali po rečaj sv. Pisma tisto, ka je zgoraj. Da pa samo blato gledajo i rovajo, zato majo tak zamazane düše.

do prve trafike, iz prve trafike v prvo krčmo, iz prve krčme pa v imeni božem domo.

Peneze sva s Števanom že davno potrošila, kda dobim plavo pismo od birovijske, ka se naj prikažem zavolo nikšega zavca.

Bežim k svojimi prelüblenomi kumi, k Števani, ali že pri dvericaj sam ga dobo, k meni je bio namenjen. Tüdi on je meo plavo cedelo, tüdi njega je želela sodnija viditi zavolo nikšega zavca.

Znate, pravim jaz kumi, to ne de dobro. Moreva k gospodi fiškališi. Šla sva. Oba. Gospod fiškališ naj lepo poslüšajo, se popraskajo po grebenčki, kak jaz v kancelariji milostlivoga gospoda varaškoga župana.

— Slabo sta napravila, prijatelja, jako slabo. V lükno ta mogla mašerati.

Moj prelübleni kuma, Števan, se

popraska za vüjami, jaz tudi, on je mučao, jaz tudi. Gospod fiškališ pa dale povejo:

— Pri sreskom gospodi sta pokvarila. Oni nemajo dečice, zato so mislili, ka se je milostivna grofica zmotila. Po telefoni so jo pitali, če je zavrec resan njim poslani ali ne. Tak se je zvedilo vse.

Števan me čemerno pogleda, jaz pa njega, gospod fiškališ pa naj oba. Tak smo se gledali en čas, pa palik pove gospod fiškališ:

— More biti ka bi vama lejko pomagao, ali dosta košta...

— Zavca njim prinesem, — je blekno Števan, jaz ga pa sünem med rebra, naj nikaj ne obeča. Imela va plačila brezi obečanja, tak sam mislo. I pametno je bilo, ar je gospod fiškališ dale povedao:

— Mata kaj vrednošče?

— Deset plügov zemle ma moj

prelübleni kuma, sem pravo.

Zdaj me je moj prelübleni kuma süno med rebra. Razmo sam, naj ne gučim. Bogao sam ga i čakao, naj gospod fiškališ povejo dale.

Števani so dali nikši paper, naj ga podpiše. Kda je podpisao, sva lepo sedla, gospod so pa začnoli včenje:

— Etak morata napraviti: Kda bo šteroga pitao gospod birov, naj ga en čas gleda, potem naj počis dlanjov pa dene — „hu!“ —

Obečala sva, ka vse tak napraviva, kak nama je bilo povedano.

Prvič je mene pitao milostivi gospod birov:

— Vaše ime?

Debelo gledam, potem počim z rokami, pa zakričim: hu!

— Kda ste rojeni? je bilo novo

pitaje.

Palig gledam, počim z rokami,

pa se zaderem: hu!

Lejko me je pitao milostivi gospod birov ka njemu je bila vola, jaz sam samo pokao z rokami i se droka — hu!

— Ne pri zdravoj pameti, je kazao na mene gospod fiškališ.

— Sapo ti fiškališko, bi se najrajši zakado v gospoda ali nevolja je bila velka, rajši sam mučao.

Zdaj je prišeo na rendo moj prelübleni fermanski kuma. Tüdi njega pita milostivi gospod birov: (kak se piše, kda je rojen, odkec je doma, če je oženjen ali ne? Pa vse zobston, tüdi on je samo pokao pa kričao: hu... hu... hu...!)

— Tüdi te ne pri zdravoj pameti, sva čüla oba od gospoda fiškališa.

— Moj prelübleni fermanski kuma že ne, san mislo, zakaj vam je podpisao tisti šmentani papir tam v kan-

Politični pregled.

Naš senat je v načeli i tudi v podrobnosti sprejel proračun i je odišeo na vüzemsko počitnice.

Austrija. Dela se na novoj ustavi, štera spremeni Austrijo v stanovsko državo. To teliko pomeni, ka nedo politične stranke ravnale državo, nego stanovje: kmečki, delavski, industrijski itd. pod državnim paziteljstvom. Če bo to v krščanskem duhi vrejeno, kak sv. Oča želejo i šče Austrija prva doprinese, bo velika dobrotu za vse stanove. Austrija ma 20 jezero redne vojske, ino 125 jezero oboroženih kotrig v društva. Ti branijo austrijsko neodvisnost proti Nemčiji, štera bi rada Austrijo združila z Nemčijov. Izzivanje šče zmerom trpi. Zadnjič je letalo krožilo v obliki nemškoga klukastoga križa (mesto Kristušovoga nūcajo nemški svojega poganskoga klukastoga) nad Bečom, a austrijska policijska letala sta nemško letalo vkūpzostrelala.

Vojaška odposlanstva v Romuniji. Naše i Českoslovaško vojaško odposlanstvo je obiskalo v Bukarešti romunski glavni generalni štab i bilo sprejeto tudi na kraljevskom dvori.

Püstina Sahara. Talijanska vojska je zasela v Sahari par oazov (kraji z zelenov tratov i štūdenci), štere Angleži držijo za svoje. Zato je angleška vojska stopila pred Talijane, da prepreči njihovo prediranje.

Ka je napravila v Nemčiji Hitlerova stranka? Vmorjenih je trijezero ljudi, ranjenih 119682, 67 je bilo obglavljenih, 174 jezero jih je zaprtih, od teh je 59 jezero betežnih zavolo bitja. Zato se ne čudivajmo, če se mirolūben Austrijec brani priti pod nemško oblast.

Slovenska krajina.

Vesele, blažene vüzemske svetke žele vsem naročnikom, širitelom, dopisnikom i njihovim domačim, pa se za doblene čestitke i pozdrave srčno zahvaljuje vsem. - Vredništvo i uprava Novin.

Dolnjobistričankam. Ne hodite v Skoplje na službo, dokeč nemate tam stalnoga mesta. Jako žalosten glas smo zvedili od nešterih deklin Slov. Krajine, ki so doli v Srbiji: na kriva pota so zajšle, pokvarile so se. Pazite zato i ne hodite, dokeč neste preskrblene z stalnim mestom.

Deklinam v Skoplji. Za deklin je v Skoplji, Karadjordjeva ul. 56, odprt „Dom sv. Marte“. Vodijo ga sestre Usmiljenke. Vse ženske i dekle, ki služite v Skoplji ali okolici, pristopite k društvu sv. Marte, ki je samo i jedino za vas nastavljeno, naj se občuvate v pravoj veri i poštenom življenji i naj dobite pomoč tudi v telovnih potrebčinah. Vse brez izjeme stopite v „Dom sv. Marte“. Domači mejte to na skrbi. Če ti oča, mati, hči prinese milijone domo, a zednim razvūzdano telo i zmajano pravo vero, ka ti hasni? Bog te nede pitao za vrednost, nego za čednost, jakost deteta na sodi.

Ponesrečo se je g. Kolenc Franc, naš rojak, tajnik kat. akcije v Maribori. Spadno je z motornoga kola

celariji, — ali mučati sem mogeo, gospod fiškališ so meli reč. Predgo so držali:

— Slavno sodišče, tak so pravili, meni se strašno smilita oba obtoženca. Dūndeka sta, pa ne po svojoj krivdi. Borila sta se za domovino, žmetna granata je lūčila oba iz 30 metrov visokoga tōrna. Mata pretresene možgane, ne veta kaj delata. Škoda, štero sta napravila, je mala, za dūndeka nega zakona, kakšo mamu, je najbolje, če sta doma.

— Vi jiva poznate gospod doktor?

— Prav dobro, oba.

Sod je bio kratek, lejko sva šla domo.

Nejrajši bi bežao, ali moj pre-lūbleni kuma me je držao za rokav:

— Gospoda fiškališa moreva počakati!

Počakala sva ga.

— Rešenasta, plačate 500 dinarov.

i se rano. Rane so ne nevarne. Ranjenci želemo skorajšnje ozdravljenje.

Svetek svetoga Ivana Bosca na Razkriži se bo obslūžavao na belo nedelo, 8. aprila. Svete meše se bodo slūžile od 6 do 9 vūre. Glavna precesija bo poledenajsetih.

Dečki kat. akcije v Črensovcih so prav lepo obhajali god sv. Jožefa. Prek 150 jih je pristopilo k sv. obhajili. Popoldne so pa priredili igro, štera je bilo punoštevno obiskana. Za te lepi obisk se mladina iz srca zahvali slavnomi občinstvi i obeča, da bo poleti znova nastopila i vzoren red držala v Domi, da bo vsaki ešče bole zadovoljen, kak je zdaj bio. Dečki so tudi prevzeli nalogo, da bodo širili naše krščanske Novine. Z kakšim uspehom, bomo poročali.

Našim, ki so bili v Franciji. Našim, ki so bili v Franciji 1. 1931 i so zdaj doma, naznanja *Izseljeniški komisarijat, Zagreb, Palmotičeva ul. 59, naj njemu javijo*, koliko penez so poslali ali prekdali našemi izseljeniškomu odposlanstvu v Parizi od 1. 1931. jan. 1. do 31. augusta. Penez se povrne, gda se vse preišče.

Materinski den v Črensovcih. Vršo se bo 8. ino 9. aprila, na god Marijinoga oznanenja po večernici v Našem Domi, 8 za deco, 9 za odrasčene, vseli brezplačno. Nastopijo deca vseh šol z kratkimi igračami, deklamacijami, spevala bo deca, dečki i nastopi tudi mešani zbor. Pesmi je včila gd. Lutarva Božena, hčerka šolskoga upravitela. Naj matere v teh teških dnevoj vidijo sladko zahvalnost svoje nedužne dečice i se potolažijo, napunimo znova dvorano Našega Doma.

Na poravnanje pravednih stroškov Novin so darivali: g. Plečnik Jožef, vseučilišni profesor, arhitekt, Ljubljana, 100 Din., Franc Ana, Črensovci, v Franciji 5 Din. Bog plačaj!

Novine so narasle za komadov: 1 v Melincih, 2 v Krogi, 2 v Franciji, 1 v Markovcih, 2 v Srbiji, 1 v Zagrebi, 1 v Radovcih, 1 v Chicagi, 2 v Gančanih, 2 v Turnišči, 1 v Lipovcih, 1 v M. Polani, skupno za 17 komadov. Odpovedane se 2 v Mostjah i edne vrno Zelenik Leopold v Hvaletincih pa Lazar Kalman z Gor. Petrovec. — Uprava.

Bogato naročnino za Novine nam je poslao g. Kohek Ivan, veletrgovec v Zagrebi v zneski 200 Din. Za plemeniti dar se našemi rojaki, ki misli na svoj mili rojstni kraj, najto-plej zahvalujemo.

Zdravstveno stanje se je poslabšalo mesari g. Sabo Števanu z Črensovc. Vrači se v sobočkoj bolnici.

Markovci. Lenarčič Albert je za svojega brata Ludvika napravio izpit za strojnika pri parnih strojih (za mašinista). Brat Ludvik ga je na to nagovoro. Ar sta s tem zakonske predpise prelomila, sta dobila mesec dni zapora.

Hotiza. Žena Horvat Matjaša, bivšega krčmara, je po porodi zdigavala kola. To žmetno delo je povzročilo krvavenje v utrobi, teško zboljenje i naglo smrt. Dobra žena zapušča osmero drobne dečice, najmlajše je staro 4 tedne. Sprevedili so z domačim gospodom trije črensovski duhovniki i vnogo naroda. Srce Jezušovo naj jo razveseli!

Nesreča. Čurič Vince, dober

— Jaz sem? pitao.

— Ne, Števan. On mi je podpisao oblast.

Tak je prav, Števan naj plača!

Čemerno me je gledao moj pre-lūbleni fermanski kuma, ali plačao je, po celoj poti do domi pa je mučao.

Pred dvericami si segneva v roko:

— Polovico stroškov ti plačáš Martin...

Debelo sam ga pogledao, počo z rokami, pa zakričao svoj „hu!“ ali tak strašno, ka je moja grahasta jarica zletela z kūrjnaka.

— Somar ti, sam mislo, tak bi mogeo napraviti gospodi fiškališi. Ali nikaj sam ne povedao i to mi je pre-lūbleni fermanski kuma zamero. Ka misli zdaj od mene, ne vem, jaz vam pa lejko ovadim kaj napravim. Pogledam, če je grahasta jarica resan znesla, bom kadio. To mislim, vse drugo mi je — hu...

mladenec iz Črensovec, ki se je z svojov družinov pred kratkim odselo v Stročjo ves pri Lotmerki, je spadno pod kola. Je že boši.

Ustanovitev sadjarske in vrt-narske podružnice v D. Lendavi. Pod krilom kmetskodaljevalne šole v D. Lendavi, ki štrto leto zaključuje svoje redno delovanje, se bo vršo v nedeljo dne 8. aprila t. l. na belo nedelo predpoldne ob 9. vūri v narodnoj šoli ustanovni občni zbor sadjarske in vrtarske podružnice v D. Lendavi. Za podružnico vlada resno zanimanje. Kak pa tudi ne? Sadjarstvo ma pri nas vse pogoje za najlepši razvoj i posamezni dosegaže prav lepe uspehe. Dozdaj v vsem srezi ne še niedne sadjarske in vrtarske podružnice in bo naša ta prva. Člane sprejema pripravljani odbor pa tudi pri upraviteljstvu narodne šole se lahko javljajo novi člani. Predavatelja za občni zbor nam pošle sadjarsko i vrtarsko društvo v Ljubljani.

Igra „Divji Lovci“, v D. Lendavi. Na belo nedelo popoldne bodo po formalnoj zaključitvi kmetsko i gospodinjstvo nadaljevalne šole ob 15. vūri igrali vdeleženci teh šol Finžgarovo dramo Divji lovci. Za tūkaršnje kmetsko prebivalstvo bo to vsakojakši veliki dogodek. Nišče najmre ne pomni, da bi pri nas tudi kmetsko odrastlo mladino što prosvetno zaposlūvao i tudi tū kmetskonadaljevalna šola orje prelog.

Razstava gospodinjkonadaljevalne šole. V zvezi z zaključkom obeh nadaljevalnih šol je tudi razstava gospodinjstvo nadaljevalne šole, ki bo otvorjena na belo nedelo ob 9. vūri dopoldne v narodnoj šoli. Pokazala bo kak potrebna je bila njena ustanovitev.

Menje občin. V lendavskom srezi bo menje občin, samo 10. Za nove občine, tak se čuje bodo tudi nove volitve. Na mestu ostanejo tri občine: Črensovci, Odranci pa Orešje. V sobočkom srezi Mlajtinci pridod Soboto, Gradišče pa pod Tišino.

Tečaj za švelje bo v Črensovcih. Začne se 9. aprila v Našem Domi i je brezplačen. Dozdaj se je že prijavilo 24 deklin.

Ferma. V sobočkom dekanatu bo letos februara. Red ferme je sledeči: maja: 22. Sobota, 23. Martjanci, 24. V. Dolenci, 26. Grad, 27. Sv. Jūrij, 28. Sv. Jelena, 29. Cankova, 30. Tišina. Naj sv. Duh okrepi našo dečico, da bo stanovitna v dobrom.

Črensovci. „Cvetina Borograjska na odri Našega Doma. Na Jožefovo je vprizoro deški odsek Katoliške akcije „Cvetina Borograjsko“, igro v sedmih slikaj. Dvorana našega doma je bila puna občinstva, ka je samo redkogda pri nas. Kak je navadno pri nas pri vdeležbi tak vnoštevilnoga občinstva, je bio zdaj še posebno veliki nered. Gda se bodo naveli vekskega reda? Čemi so pa bili tudi reditelje tam, kje so bili, gda je deca fūčkala na dilaj? Jako slab vtis je napravilo te nered, prav posebno šče na one, ki so prišli iz okolice. Kak smo že priporočali, priporočamo ponovno, naj se dovoli deci vstop samo k glavnim vajam. Snov za igro je zajeo neimenuvani pisateo iz povesti „Roza Jelodvorska“. Je to igra iz dobe viteštva pa nas vči spūnjavati štrto božo zapoved: „Poštij očo i mater, da boš dugo živ i ti bo dobro na zemlji!“ Igra je režirao naš g. kaplan, preč. g. Bejek Janko. Svojo nalogo je v celoti lepo rešo. Pripomniti pa mamu nekaj gledoč ženskih oblek. Ali spadajo obleke rimskih matron v to dobo? Razumem, težko je pri nas z oblekami, gda nega penez za te. Vendar, tomi se lejko pomorel — igralci so povečini jako dobro igrali. Z veseljem občūdujemo, kak se nešteri naših igralcov od igre do igre razvijajo. Sezna takši pa so ne vsi. Razočarani smo bili nad osebam, ki se ščejo, da so nekaj več, kak navadni ljudi. Mi smo že prec razjavili, ve smo že vidili na našem odri vnogo iger, ki so v svojoj težkoči prekašale to! — Posebno pohvalo zaslūžijo: Vmrajoca mati v osebi Krampačove Katice, Cvetina v osebi Kralove Rozine, Jūrij — Žižkov Vanč. Vse te je pa prekašao naš znani ino priznani igralski talent Kovačov Joško v vlogi Krutigora. S tem ne trdim, da drugi ne so igrali dobro. Tak dobro neso, kek imenuvani. Čūdmi se Žerdin Martini ovak jako dobromi igralci, ki je za zdaj odpovedao. Prosimo Katoliško akciju, naj nūdi našoj mladini šče takše igre, kak je bila ta. Želimo, naj se igra ponovi i priporočamo, da si igro vsaki pogleda. Te pa pridite vsi — elb.

Delo je iskalo na borzi dela v M. Soboti od 10 do 20 marca 15 oseb. Delo se je nūdilo dvema berošoma, 2 kūharcama i 9 sobaricam za Soboto i okolico.

D. Lendava. Po nekšoj pomoti je zmenkalo v občinskoj blagajni pod prvejšim odborom 16 jezero Dinarov. Novomi odbori je te penez povrnjen. Novi odbor zdaj izplačuje za več let

zaostane katehetske nagrade. — Senje na velki tork je bilo za živino precu dobro.

Horvatov Pavlek na slobošćini. Horvat Paveo z Bratonec je bio v Lendavi zapreti zavolo nekšega pisma, na podlagi šteroga se je zbūdo sam za sokrivdo pri nekšem atentati. Sodnija je voznika pūstila na slobošćino, ar se je dognala njegova nedužnost. Kaštigan pa bo zatogavolo, ka je temničara zakleno v svojo vozo, gda njemi je kūro i odskočo z voze pred dovolenjom. Žena njemi je bila na porodi i zato je silo kak oča doma pa preplezo 3 metre visiki zid i zgūbo pri tom svoj zimski kaput. Za tri dni potom pa je bio oprošćen. Če počaka te tri dni, nema nikše odgovornosti pred zakonom.

Prošnja do smilenih src v Soboti. Na prebivalce velike občine M. Sobota je odbor za zidanje Doma sv. Frančiška poslao ponizno prošnju, naj ga ti podpirajo pri ustanovitvi dobredelne kūhnje za siromake. Odbor prosi od smilenih src 1) peneze, 2) pohištvo za kūhno, klet (špajs) i sobe; 3) posodo za kūhino i obednico; 4) kūrjavo (drva, premog), 5) živež vseh vrst, 6) stalne podpornike. — Odbor prosi smilena srca v Soboti, naj podpišejo polo, ki se njim je dostavila, a podpisane dare pa naj izročijo samo proti potrdili samomi odbori, gda je te pride prekjemat. Kak čujemo, nameni sam predsednik odbora priti v Soboto i se zahvaliti vsem plemenitim darovnikom za lūbezen do siromakov.

Sadjarsko društvo za beltinsko okolico ma ustanovni občni zbor na vūzemski ponedlek, dne 2. aprila t. l. po ranoj meši v osnovnoj šoli v Beltincih. Predavao bo sadjarski vūčiteo Aplenc iz Maribora. Prijave za vstop v društvo sprejema šol. upr. Tratnjek.

Razpadla organizacija. Na Gornjoj Bistrici je obdržala svoje spravišće organizacija nacionalne stranke. Ne vemo zavolo kakšega zroka je izstopilo 106 članov i ostalo v njej samo 30.

Meso v zadrugi v Črensovcih. Na Velko soboto dobijo člani fino, mlado govedino v mesnici zadruge v Našem Domi.

Kratki glasi.

Obsojen je Durman Milan v Zagrebi na 1550 Din. plače i pogojno na mesec dni zapora zavolo žalive pisarija proti krščanskomi listi „Hrvatska Straža“. Durman je socialni demokrat.

Dijakonat je sprejelo v Zagrebi dnestjedan 17 mladencov. Sedem jih je posvećenih za zagrebečko pūšpeki-jo, 10 pa za Bačko.

Na smrt sta obsojeniva Zrinjski Franc i Pizeto Števan morilca ministra Neudorfera. Kermen Tomaž je dobo dosmrtno temnico, dva pa samo menše kazni.

Strašen ogenj je vničo mesto Hakodate na Japonskom, zgorelo je 23 jezero hiš, 120 jezero ljudi, je brez strehe, prek jezero ljudi je mrtvih i teško ranjenih. Ladja Neda Maru, štera je šla na pomoč, se je potopila, 82 mornara i potniki so mrtvi.

Poslanca Calmottea je slepar Stavijski dao vmoriti, je dognala ftancozka komisija. Te vmor se je zvršo že leta 1926. Poslanca je pa dao zato vmoriti, ar je z svojim poštenim ravnanjem prekrižao račune slepara. Vse pride ednok na svetlo.

Občni zbor

Kmetijske nabavne i prodajne zadruge v Bogojini št. 12. r. z. z o. z. se bo vršil dne 2. aprila 1934. ob 1 uri popoldan. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obćnega zbora, 2. poročilo načeljstva in nadzorstva, 3. odobrenje računskoga zaključka za l. 1933. 4. čitanje revizijskoga poročila, 5. slučajnosti. Na č e l s t v o.

Odam graoko za sejanje, Zelko Štefan, V. Polana hš. 147.

Lepo posestvo.

Hiša lesena, štala zidana, hlevi za svinje leseni, vse v dobrom stanji. Njive 5 i pol orolov, travnika 1 oral, šume pol orala se po vugodnoj ceni vsaki den oda v Logarovcih hš. 10. p. Križevci pri Ljutomeri.

General Maister, naš dober poznanec i dobrotnik, je 60 let star. Želemo njemu, da ma veselje nad obilnim sadom svojega dela za domovino.

Dr. Kimovec Franc, kanonik v Ljubljani, so imenovani od sv. Oče za stolnoga dekana. Čestitamo. G. dr. Kimovca pozna tudi Slov. Krajina, v šteroj so se dugši čas mudili, gda so zbirali naše cerkvene pesmi.

Pozojje. Morje meče vó razne velike pozoje, šterih ešče svet ne vido i pozno. Tak je v Cherbourgi na Francozkom vrglo vó morje mrtvoga pozoja, šteri je bio 50 metrov dugi. Samo plüča so njemu merila pet metrov dužine. Kak je dober Bog pač vsega-mogočen i čudoviten v svojih stvaraj, pa vendar ga malo človeče bitje nešče pripoznati.

Veliko gospodo i tudi jako bogato je zatožo predsednik Amerike Roosevelt, ka so norili državo pri dačaj i lüdi güllili. Tej so: Mellon, bivši državni tajnik pri penezaj, Morgan, bančni krao, — ne znati koliko sto milijonov ma, — i Walker, bivši župan v New-Jorki. Po vseh državaj bi se moglo tak delati.

Med svetnice je spisana 11. marc. Marillac Lujza, ki je z sv. Vincencom Pavelskim ustanovila družbo vsmilenih sester. Teh angelov lübezni je zdaj 300 jezero, ki pomagajo betežnomi človečemi rodi.

V Franciji so odkrili morilce, ki so z sveta spravili sodnika Duceja. Eden je židov Garfunkel Maks, ki je zbežao prek mej države, drugi pa en Rus, tajnik vmorjenoga Razputina, Simončič Simon.

Židovje v Franciji.

Židovje se ne selijo iz Francije v Palestino, piše Pick Franc, pariški dopisnik praškoga lista „Die Wirtschaft“ Pove pa tudi vzroke, zakaj. Gledajmo je! Francoz i Židov sta ednoga mišljenja: oba ščeta obogateti, zato se pa trpita, eden ovomi ideta na roko. Francuski židovje so elegantni kak Francozi. Bogati tudi. Židovje v Franciji, ki so znani po celom sveti, so sledeči: *Rot-schild*, ki ma 10 milijard frankov; *Dreyfus*, ki poseduje dve milijardi frankov. Edna milijarda frankov je trijezerokrat milijon dinarov. Dreyfus je največši trgovec na sveti z zrnjom, ma list „Intransigent“ i razpošila po sveti tudi filme, posebno v Argentino. Filmi so fotografije za gledališče, zvano kino. *Andre Citroen* ma v Europi največšo tovarno za automobile, tovarno ma tudi *Rosengart. Bader* ma svetoznana „Galeries Lafayette“, *Jerome Levy* pa velikanske fabrike za obüteo. Po celoj Europi so znani francuski židovski bankirje, kak *Lazard Freres, Rueff, Hirsch, Dreyfus itd.* Velike mline ma *Bauman*, industrijo olja *Valaurequea*, skoro vse cukorne fabrike pa *Schwab d' Herrcourta*. *Pet velikih francuskih dnevnikov* (novin) je v rokaj židovov. So vredniki pri novinaj ali dopisniki. Uvodne to je glavne članke v svetoznani list „Matin“, piše Židov. Med poslanci so Židovje Leon Blum i Mandel, prvi milijonar socialist, drugi radikal. Se držijo za Francoze i svoje francuske domovine ne zamenijo z drugov, dobro se njim tü godi.

PREKOSNICE.

Recepti našega naglejüvača.

Kašeov zvräči eden kisli obraz pa dvouje bridko držanje pa poudrugo od straha trepetanje, potom češi seje vlase tak dugo, ka sejo dol odide, tou vsevküp pri kašlanji ne škodi.

Muklavost zvräčiš najbolje, či segreješ 3 m dugi mlinski lanc natelko, ka de erdeči od vročine i si ga zamotaš okoli šinjeka. Kda si ga dvakrat okoli zamotaš, več ne boš znao, če te kaj boli.

Oči vräčiš etak: Najbole grob-janskoga človeka v fari s celov močjov vlači za bajusi, pa ovači ga čemeri tak dugo, ka te plüсне za vüha tak, ka ti oči vó skočijo z glave. Potom je posipli z ječmenskimi plevami. Probaj, lejko de valalo!

Üjdi zob plomberaš brez doktora tak, ka zemeš govensko župo v vüsta i odideš na sneg. Kda ti župa v üstaj zmrzne, zob več nede üjdi.

Pijanstvo vräči žena pri moževietak. Či ti pride mož pijan domou, deni v veliko punev za krüšno košarico kamenja (debelo kako za stüdenca zidati) pet ciglov, osem črepov i kakši pet — šest podkovi. Mej tak dugi jezik, kak kravji rep i klepeči z njim z takšov silov, ka de se čülo, da bi toča šla. Kamenje po ednom streskaj v moža. Kda de že čemerem, zgrabi tvoje kühanje i ti vdari v glavo. Či te šče s ponvijov nabije, de ščista dobro.

Prouti vörkom, pa vsefele cumprniji obleči svetešnji pruslek. V levi žep deni s törna vöra, povezano na mlinskom lancu. V pravom žepi pa nosi mlinski kamen, prevezani na brodnom voži. Po mogočnosti se mlati z glavov v cimentni podsik.

Iz šole v Bajkovcih.

Gospod vučiteo je malo zamišlen, kda pita Jančeka!

— Ti, Janček, povej nam, što je napravo te lepe bregé okoli naše vési? Janček debelo gleda, potem mirno odgovori:

— Ne vem, gospod, mi smo samo pred tremi leti prišli v Bajkovce. Gospod vučiteo čemerno premeri Jančeka od pete do glave.

— Janček, to bi vendar mogeo znati, ka je vse od Boga, on je stvorio tudi te naše lepe bregé.

Janček je razžaljen, včasih je gotov z odgovorom:

— Gospod vučiteo, to jaz tudi znam da je vse stvorio dober Bog, ali vi ste pitali: što je *napravo* naše lepe bregé?

Gospodarstvo.

Škroplenje sadnoga drevja.

Pri špricanji pečkatoga sadja na eden liter, približno 1 kg — 9 litrov vode i 10 dkg mazlivoga mila. Pri pečkatom sadji, štero je bole občütlivo, pa na 1 kg od 12—15 litrov vode i 10 dkg mazlivoga mila. Breskve šo pa najbolje občütlive, zato za nje vzememo na 1 kg 20 l. vode. — Pri mazanji pa vzememo na 1 kg arbonina 5 litrov vode. Pri tom se nam ne trbe bojati, ka bi se drevo pokvarilo, ar mazalo pride samo na steblo i debelejšje veke, zato pa lahko mažemo drevo celo leto. — Če pa zdravimo z arborinom raka na drevi, pa moremo djati na 1 kg 1 liter vode.

Pri škroplenji sadnoga drevja moremo paziti na lepo vreme. Ne smemo škropiti v vlažnom, deževnem vremeni i tudi ne, če zmrzavle.

Če nemamo na razpolago sadne škropilnice, je tudi dobra škropilnica za trsje. V najslabšem slučaju i za menšo množino mladit drev je zadostno tudi iz zobovca z petimi ali šestimi luknjicami v zatiki napraviti šprickanco.

Vsa zdravila, s šterimi vničüjemo sadne škodljivce, se dobijo pri kmetijskoj družbi v Ljubljani, v Soboti pri skladišnici kmetijske podružnice, g. Čehi, v Beltincih pa pri g. Osterci trgovci.

Škroplenje proti listnoj vüši.

Te vrste škodljivci so pri nas najbolje razširjeni. Skoro vsako sadno plemo ma svoje vrste vüši. Prve se že zvalijo na sprotoletje, štere napadnejo mlade poganjke i liste. Če ne priskočimo včas na pomoč, so navadno vničeni vsi poganji ednoga leta. Zatiramo te vüši s tobačnim izvlečkom i mazlivim milom. V vodo damo na 100 litrov 2 litra tobačnoga izvlečka i 1 l pol litrov mazlivoga mila. To dobro premešamo i špricamo vse napadene vejice i liste. Mladih jablan poganke pa lahko močimo v raztopnini.

Cene

so iste, kak so bile dnestjeden.

Senja meseca aprila.

3 v Soboti, 6 v Dobrovniku, 8 v Ljutomeri, 9 v Turnišči, 16 v Križevcih na Gorickom, 17 v D. Lendavi, 25 v Beltincih i Dražkovcih.

Vreme.

Stanovitno, većinoma vedro i precu toplo.

Pošta.

Ficko Mihael, La terzeziere, Francija. Kalendar smo Vam poslali; javite nam, če ste ga v roke prijali. Naslov smo dali tak štampati, kak nam pišete. — Mencingar Franc, D. Slaveči 48. Novine smo Vam zato poslali, ka smo ne dobili Vašega pisma na koj ste penzeze odločili. Zda, je že vse v redi. Tiste Novine pa kakšemi sirmaki ta dajte. Prav mate, v Novinaj pravico glasimo, v Marijinom listu pa Marijino slavo. Poslano objavili. Kornhauser Alojz je pa ešče vse dužen. Bog de strašen račun jemao od njega.

ODASE

zavolo smrti v Dolnji Lendavi ednonastropna hiša hš. 82. na glavnom trgi prek od cerkve i 18 oralov n. i v pa travnikov. Poasnila dobite v toj hiši pri g. dovici od pok.

Dr. Filkor Martina.

ELADÓ

haláleset miatt Dolnja Lendaván 82. számu emeletes ház a főtéren a templommal szemben és 18 kat. hold szántó és rét. Érdeklődni lehet ugyanezen házban Dr. Filkor Mártonnéál

Iz boljše hiše sprejme zdravega dečka za mesarskoga vajenca.

POZDEREC ALOJZ,

mesar

BELTINCI. 2-1

Glasüjte v „Novinaj“!

Službena naznanila.

Kralj. banska uprava dravske banovine.

III/6 No. 413/1 VLjubljani, dne 8. marca 1934.

Agrarna zadruga v Črensovcih.

Prošnja Kavaš Štefana iz Melincev št. 77 odstopila je kraljevska banska uprava komisiji za likvidacijo agrarne reforme, ki posluje v Prekmurju z nalogom, da zadevo preišče in uredi. Na vsak način bo Kavaš obljubljen mu površino zemlje dobil.

Po odredbi bana, šef odseka za agrarno pravne posle: Dr. Šapla.

Kralj. banska uprava dravske banovine.

III/6 No. 305/1 VLjubljani, dne 9. marca 1934.

Agrarna zadruga v Črensovcih

srez D. Lendava.

Na prošnja, katero je vložilo sem potom p. n. pod tam. šte. 6/34 od 3. februarja 1934. devetero odpuščenih uslužbencev veleposestva Batthyany Bela iz Gornje Lendave, podaja kraljevska banska uprava sledeče pojasnilo:

Kot lastnik veleposestva v Gornji Lendavi velja za agrarne oblasti še vedno Bela Batthyany, ker ni Hartner Geza nikdar predložil kupne pogodbe v odobritev. Hartner Geza je generalni pooblaščenec veleposestnice. — Objekti na tem veleposestvu so bili končnoveljavno utrjeni po ministerstvu poljoprivrede pod br. 43059/VI-a od 26. julija 1932.

Veleposestniku se je prepustilo, kot zakon določa, ožji in širši maksimum. Na predlog jedinstvene komisije, obrazovane pri ministrstvu poljoprivrede, je bilo z rešenjem g. ministra poljoprivrede br. 23379/VI-a od 23. maja 1932, temu veleposestvu prepuščena kot supermaksimum površina obdelovalne zemlje od 36 oralov 887 čhv.

Odpuščeni uslužbenci, od katerih je kot ugotovljeno, nekaj dninarjev, prosijo sedaj, naj bi se ta supermaksimum razdelil med nje. Prošnji se seveda ugoditi ne more, ker je supermaksimum, kot rečeno, definitivno določen. Vsa ostala zemlja je većinoma že odprodana fakultativno agrarnim interesentom. V agrarnem zakupu je površina 33 oralov 1408 čhv, in bodo tekom enega meseca utrjeni agrarni subjekti tudi na tem veleposestvu.

Po odredbi bana, šef odseka za agrarno pravne posle: Dr. Šapla.

HIŠA s šest oralov zemle se oda.

Pita se v LUTVERCIH hš. 6. p. Gornja Radgona.

Podalšaj si življenje!

Življenje moremo podalšati, betege preprediti, betežne ozdraviti, slabe okrepčati, nestalne očrvstiti i nesrečne osrečiti!

KA JE ZROK VSAKŠE BOLEZNI?

Oslabljenje živcov, potrlost, zgüba dobrih prijatelov ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijov, slab način življenja i dosta drugih vzrokov.

ZADOVOLSTVO

je najboljši vräčiteo! So poti, ki te morejo pripelati do dobrega razpoloženja, oživiti tvoj značaj, napuniti te z novim vüpanjom; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo more vskaki, ki jo žele, dobite taki i

ČISTO BREZPLAČNO!

V toj malo priročnoj knigici je raztolmačeno, kak morete v kratkom časi i brez ovire med delom ojačiti živce i mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trüdnost, razmišlenost, oslavljenje spomina, nerazpoloženje za delo i nešteto drugih betežastih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki vam bo nudila dosta veselih vör. — Poštno zbirališče:

ERNEST PASTERNAK, BERLIN SO. Michaelkirchplatz 13. Abt. 890

Želim vsem Prekmurcem vesele VELIKONOČNE PRAZNNIKE, ter se priporočam za vsakovrstne klpe iz lesa in nagrobne spomenike

po nizki ceni iz kamena.

FRANC NEMEC, kipar ČAKOVEC, Marije kralice ul. 61

Vsaki lejko dobi

če küpi srečke državne loterije. Vleklo do se 1. razreda aprila 11 i 12. Stane cela 200 D. pol 100 Din, četrt 50 Din. — Dobijo se pri MASCHANZKERI v DOLNJOJ LENDAVI.

VAŽNO! Tem VAŽNO!

potom naznanjam lastnikom mlatilnih strojev in mlinov,

da dobijo po neverjetno nizkih cenah

REMENJE

pri

BADER HERMAN

trgovcu z usnjem

v DOLNJI LENDAVI

Ustanovljeno 1895

Remenje je iz najboljših inozemskih tovarn, dobi se vsake širokosti.

Moja trgovina je v Prekmurju najboljša, zaupanja vredna in najstarejša trgovina z usnjem.

Küpimo smetano, kisilak.

Mlekarna Murska Sobotla.

Delavska družina

z 3. 4. delavskimi moči se vzame v stalno službo. Pogoji: Prosto stanovanje, prosta drva, pol oralna zemlje. Komencia: 24 metrov zrnja na leto, 1 liter mleka dnevno, mesečna in dnevna plača: si drži prašiče in kokoši. Povpraša se:

VELEPOSESTVO STEINHOF, p. GORNJA RADGONA.

MED

čisti i dober kaki včelni čisti vosk küpujem v vsakoj vnožini po dnevnoj ceni, rojarje obrnite se na mene!

CVILAK FRANC,

belilnica voska — SLOV. BISTRICA.